

TRYGVE LIE PRAŠO JT VALSTYBES SKUBIOS PARAMOS. O STALINAS SIŪLO TAIKOS SĄLYGAS.

Žmonijos klausimų dienotvarkėje tebestovį tas pat klausimas: ar Korejos karas bus baigtas ir ateis taika, ar Korejos karas išsipyls į Trečiąjį pasaulinį karą? Ta prasme

yra daug visokijų sąprotavimų.

Nors Maskva pakartotinai tvirtina, kad Korejos respublika užpuolusi Maskvos valdomąją šiaurinę Koreją, bet tas Maskvos tvirtinimas yra tiesiog juokingas. Kad tai neturi nė mažiausio pagrindo, rodo pačios Maskvos oficialūs pranešimai. Pav., Tass tą pačią karą pradžios dieną pranešė, kad po kelių valandų, kai karas prasidėjo, komunistai jau padrėdusieji pietinę Koreją. Tas parodo, kad komunistai jau buvo iš anksto pasiruošę. Iš antros pusės, Korejos respublika ir SSRS pakaltinamoji užpuolimu Ameriką, ten neturėjo jokių karo jėgų ir karo priemonių ne tik tai puolamajam karui, bet ir apsigynimui. Todėl negali būti ir kalbos apie jos pakaltinimą. Iš to viso tikrai viena aiškėja, kad

Maskva, „taikos ofenzivos“ priedangoje suplanavo ir paruošė naują karą.

Kad ji prileido, jog nepasiruošusieji gintis, kapituluos, tai ir gi aišku. Na, bet ji apsiriko. Todel dabar ir klausimas, ką gi Maskva darys toliau?

Padegusi Korejos karą, Maskva, žinoma, negali pildyti Jungtinių Tautų nario pareigų. Bet dabar visjėms bus aišku, kad Sovietų Sąjunga ne tikrai nenori ir dabar karo su laikyti, bet ji dar kursto. Ir tai yra didelė pamoka visai žmonijai.

Kokią gi dabar tarptautinę politinę padėtį?

Jau pasirodė žinių, kad

pradedama nauja „taikos ofenziva“.

Ši karta jau konkrečiai dėl Korejos. Kaip jau buvo anksčiau pranešta, D. Britanijos atstovas Maskvoje Kelly daręs žygių pas karo padėjus Maskvoje. Dabar dar sunku pasakyti: ar ši iniciatyva yra kilusi iš Londono, ar iš Maskvos; ar Kelly pasiūlė savo vizitą Gromykai, ar Gromyka pasiprašė Kelly? Greičiausiai, kad tai bus „intersų sutapimo“ susitikimas, kuriam daug pastangų nereikėjo.

Ką Kelly su Gromyka išsitarė, taip pat dar nėra tikresnių žinių. Bet po to jau pasirodė žinios apie Stalino siūlomas taikos sąlygas.

Pagal tas žinias,

Stalino taikos sąlygos esančios labai „mažos“:

1. Pripažinti komunistinę Kiniją, 2. Išleisti ją į Jungtines Tautas ir 3. Atiduoti Kinijai Formozą.

Greta Kelly vizito, figūruoja ir Indijos premjero Nehru laiškas JAV, D. Britanijai ir Sovietų Sąjungai, kurios ragi namos pajėskoti galimybių susitarti.

Bet ar tokiomis sąlygomis galimas susitarimas? — Atrodo — ne.

Priimti Stalino pasiūlymus — reikėtų JAV pralaimėjimą. O Maskva taip pat nelinkusi nusileisti, nes jos nuolaidos pakirstų Penktosios kolonos prestižą, sugniuždytų visur ruošiamą Penktosios kolonos ofenzivą ir ilgam sužlugdytų karo kurstytojų autoritetą.

Maskva šiuo karu labai užsijagažavo ir Jungtinės Tautos pasipriešinimu taip pat labai užsijagažavo, o nusileisti nėra kam.

Kad Maskva ligšiol dar oficialiai nestoja į karą, tai rodo, kad ji kažką dar kombinuoja, stebį įvykių eigą ir kalkuliuoja. Dar ji galutinį visų sprendimų nepadarė. Atrodo, kad ji sveria jėgų santykį. Ir jeigu jai pasirodys, kad ji pajėgi kautis, ji atvirai stos karui. Ir jeigu Jungtinės Tau-

tos nekapituliuos, tai daugiau yra šansų už tai, kad Maskva pradės atvirą karą, negu ji nusileis.

Maskva turi dar daug visokių kablukių ir priekabių. Visų pirma, jos rezerve komunistinė Kinija, kuri jau karo pradžioje arogantiška nota atsakė į JAV prezidento Trumano įsakymą izoliuoti ir ginti Formozą. Nors Formozą formaliai ligšiol, kol taika rytuose nesudaryta, yra JAV okupuota sala (JAV ją atėmė iš Japonijos okupacijos), bet komunistinė Kinija, kaip ir

Maskva, nežiūrį į teisinius principus ir jau užsijagažavo, kad tai esanti Kinijos sala ir kiekvieną metu JAV iš jos išvarysianti. Taigi, Maskvaj tikrai reikės paspausti.

Mao-Tse-Tung mygtuką, ir JAV turės karą su ko-

munistine Kinija.

Kodėl Maskva dar glūdi ir nepaleidžia visų Stalino „vargonų“, galima tikėtis spėlioti. Kaip jau sakytą, greičiausia, — kad ji iš „Korejos eksperimento“ sveria jėgų santykį. O gali būti, kad Maskvą sulaj-

ko... JAV atominė bomba, kurios gali būti, Maskva dar neturi. Maskva stebi, gal, kaip galės pasireikšti — jos atominė bomba, kaip Višinskis kad davė suprasti Jungtinėse Tautose, — Penktoji kolona? Gal Maskva pervertino jos galią ir dabar dar delsia?

Tuotarpu JT stipriau mobilizuojasi. JT gen. sekretorius Trygve Lie, kuris dabar oficialiai yra pasipriešinimo agresijai organizatorius, kreipėsi

į visas JT valstybes ir pasiprasė jų skubios paramos — žmonėmis, ginklais ir karo medžiaga.

Ir Vašingtone jau tarjasi keletas valstybių dėl konkrečios paramos: JAV, DB, Kanada, Prancūzija, Meksika, Australija, Brazilija, Olandija ir kitos. Ne be to žinoma, kad JAV nesiruošų ir su atominė energija.

Toje byloje, jau stipriau įmisi priemonių visos valstybės: Anglija ir Amerika uždraudė Kinijai tiekti benzina. JAV siūnėja ir siūnėja karo pagalbą. Žodžiu, kol kas karas plečiasi, ne siaurėja. Tai ir perspektyvos jį sulaukyti jokiū būdu ne didėja.

Trūkšmų pasinaudodama, Komunistinė Kinija grobia dar vieną valstybę — beginklį Tibetą, kurio, deja, niekas neužstoja...

O Korejos karo fronte komunistai tebeina pirmyn.

Upe Kum komunistų jau peržengta. Tiesa, jie čia paklojo labai daug žmonių, (upės Kun vanduo buvo raudonas nuo kraujo), bet žygi tęsėsi.

Visa karo ugnis dabar surkoncentruota Korejos viduryje, daugiau ir vakarų pakrasty, lygesnėje vietoje. Rytuose, siauras iš laivų apšaudomas tarp kainų ir jūros pakraštys sunkiai pereina, — todėl čia komunistai ir neina. Kai vakarinėje pakrasty komunistai yra ižengę apie 115 mylių, ligi Teajon, tai rytuose — jie vos pusę to tėra tepasiekę.

JT aviacija priešą stipriai naikina ir rezultatus galima išreikšti 11.000 : 500 santykiu. Bet gi komunistai žmonių ne siūnė...

Neramios žinios apie naujus pasiruošimus.

Plinta visais šonais. Iš anapus geležines uždangos ateina žinių, kad Maskvos padirguotų susitarė Rumunijos, Bulgarijos ir Vengrijos komunistai duoti smūgi Jugoslavijai. Jų divizijos jau esančios pakrasty i Jugoslaviją. Plačiai rašoma ir kalbama apie Sovietų Sąjungos ruošiamą smūgį Iranui, prieš kurį koncentruojama kariuomenė. Rytinė Vokietija taip pat labai „policiarna“. Paskutinės žinios kalba apie Sovietų Sąjungos kariuomenės pasirodymą Šanchajuje. Ar tai yra kreipiama prieš Formozą, ar prieš sovietinę Kiniją Maskvos generalinė linijos palaikymo sumetimais, dar ne išaiškinta. Bet JAV aviacija nenuleidžia akių budrumo nuo komunistinio judėjimo Kinijos rytų pakrantėse. Visur komunistai laiko karo iniciatyvą savo rankose.

Taigi: karas plečiasi, ir atsargiau bus, jeigu bus geriau pasiruošta pasipriešinti, kaip tai šiomis dienomis pasakė ir Kanados premjeras St. Laurent. (k.)

Lietuva atkovos nepriklausomybę.

Amerikos Balsas liepos 18 d. pranešė, kad su tremtiniais iš Vokietijos atvyko Lietuvos rezistencijos b. pirmininkas ir Lietuvos valdžios tremtyje narys V. Sidzikauskas, kuris pareiškė, kad SSRS iš Lietuvos jau išvežė į Sibirą per pusę milijono žmonių, kas sudaro apie šestą visų Lietuvos gyventojų dalį.

Lietuvių tauta tačiau kovoja už laisvę ir nepriklausomybę ir tą kovą ji laimės.

LIETUVA EUROPOS SĄJŪDY.

London, (LAIC) — Birželio 17 d. Europos Sąjūdžio posėdy Lietuva atstovavo pp. V. Balickas ir Dr. Stasys Bačkis, pastarasis iš Prancūzijos.

Posėdy pasiskėjo, kad Politinių studijų komisijos paruoštas projektas rekomendacijų Patarjamajam seimui ir rytų Europos politikos metmenys buvo pagaminti dar prieš priimant Baltijos valstybes į Sąjūdį ir todėl tų valstybių reikalai nefiguravo. Nutarta sekančioje projekto laidoje šį reikalą atitaisyti.

Ukrainiečių ir baltgudžių priemonių klausimas rastas dar „perankstyvu“. Nutarta priimti albaniečius į Sąjūdį, ir atidaryti nuolatinį sekretoriatą Strasbourg.

Lietuvos Europos Sąjūdžio delegacijai kol kas pirmininkavo V. Sidzikauskas. Centras ir ateityje pasiliks prie VLIKO, betgi numatoma suda-

ryti sekretoriato skyrius Londone, Paryžiuje ir kitur.

ORGANIZUOJASI URUGVA JAUS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pagrindais organizuoja si į Uruguajaus L-vių Bendruomenę. Tam tikslui sudarytas vyriausis Lajkinasis Organizacijos Komitetas, kurį įėjo 7 asmenys nuo 4 srovių ir Lietuvos atstovybės: nuo Krikščionių demokratų kun. St. Grigaliūnas ir V. Doleris, nuo Socialdemokratų Pr. Vikonis, nuo Liaudininkų A. Gumbaragis, nuo Tautininkų A. Brazys ir A. Kaušins ir nuo Lietuvos Atstovybės Pietų Amerikoje sekretorius A. Grišonas.

ULB-LOKas pasiskirstė pareigomis šiaip: kun. S. Grigaliūnas — pirmininkas, A. Gumbaragis — sekretorius, A. Brazys — įždininkas, visi kiti — nariai.

Komitetą ir jo pasiryžimus pradėjo smarkiai pulti komunistai. Tačiau į tai, žinoma, niekas neatsižvelgs ir tikima si Uruguajuje sukurti lietuvių bendruomenę, kuri apjungs visus lietuvius. (ag.)

— Spauda gražiai pamini Lietuvos skautų pasirodymą tarptautiniame skautų „Jam boree“ Valley Forge vietovėje, kur Amerikos Revoliucijos laikais Washingtono kariai praleido sunkią 1776-7 m. žiemą.

Baisusis birželis šventojoje žemėje

Jeruzalė, Jordanas (LAIK)

— Birželio 15 d. 8 val. ryto kanaaninkas Stan. Pietruszka atlaikė pamladus už Lietuvą ir lietuvių prie 3-čiosios stacijos altoriaus — toje vietoje, kur Kristus parpuolė su kryžiumi. Po pamaldų prie altoriaus atidaryta ir pašventinta lenta: aukštutinėje dalyje yra žaivalinė Lietuvos sienų (taip primenančių širdį) figūra, kurios vidury sėdintis Vytis, o aukščiau Vyties ir žemiau iškalti žodžiai: „Jėzau! Gelbėk Lietuvą 1940 — 1950“. Žemutinėje dalyje lietuvių ir anglų kalbomis medinėje lentoje išrašyti žodžiai: „Pabusk, Pasaulio Sąžinė! 1940 m. birželio mėn. 15 d. bolševikinė Rusija okupavo Lietuvą, katalikiškąją Pabaltijo tautą. Ligi 1950 m. bolševikinė Rusija išžudė ir Sibiran ištremė apie 1.000.000 lietuvių“. Aukščiau lentos pakabin tas Aušros Vartų Mergelės paveikslas.

ESTŲ SEIMAS ŠVEDIJOJE

Birželio 11 d. Stockholme posėdįjavo Švedijos estų konferencija, sukiesta Estijos tautinės tarybos (ENR) — estų VLIKO. Dalyvavo apie 150 atstovų.

Tarybą sudaro keturios pagrindinės partijos: agrarai (konservatyvų partija), ūkininkai ir mažžemiai (liberalai), tautinis centras ir socialdemokratai. Prie jų prisijėjo okupacijos metu ir tremtyje su sikurę sąjūdžiai — liberalų demokratų sąjunga, respublikonai, estų tautinė sąjunga, ir radikaldemokratų sąjunga.

Buvęs prezidentas August Rei padarė pranešimą apie tarptautinę būklę — H. Rabane padarė estų veiklos už-njuose apžvalgą. Lietuvių vardu kongresą sveikino V. Žilinskas, latvių vardu Mintautas Čakšvils, lenkų Sokolnicki. Kongresas pasmerkė sovietų vykdomą genocidą Baltijos valstybėse.

PASIRUOŠE EVAKUOTI
250.000 TREMTINIŲ

J. Donald Kingsley, Tarpautinės Pabėgėlių Organizacijos Direktoriųs, išvykdamas iš New York'o į tos organizacijos vyriausiąją būstinę Šveicarijoje, pareiškė, kad esą daromi pasiruošimai evakuoti Europoje užsikibusius ketvirtį milijono tremtinių tuo atveju, jeigu šaltasis karas Europoje ižengtų į naują rimtą fazę. Dī rektorius nedavė smulkesnių informacijų, i kuriuos kraštus tremtiniai būtų evakuoti, bet davė suprasti, kad pirmoje eilėje turima galvoje JAV ir Kanadą. Jis su tų kraštų vyriausybėmis vedęs derybas dėl tremtinių priėmimo pusantro mėnesio bėgy. Jonas Juškaitis.

— Danijos žmonės masiškai atsiima parašus iš po vad. „Stockholmo taikos deklaracijos“, nes jie buvo suklaidinti ir apgauti. Šveicarijoje taspats reiškins.

— Prancūzijoje, pavojų akyvajdoje, sudarytas tvirtas ministrijos kabinetas, kuris opozicijoje turi tik komunistus.

— Pašalintas Vengrijos prezidentas ir jo vjeton paskirtas Maskvos esalininkas Riss.

KOMUNISTAI VEL SULAUŽE JT SUTARTĮ

Bulgarija, Vengrija ir Rumunija buvo patrauktos Tarpautinij Haagos teisman dėl taikos sutarčių laužymo. Dabar pranešama, kad tos valstybės atsakė stoti teisman ir dar kartą sulaužė Jungtinių tautų ir taikos sutartį.

TARIASI DEL EUROPOS GYNIMO.

Vis daugiau išiliepsnojas Korejos karas jaudina ir Europą. Todėl i Londoną suvažiavo karo specialistai tartis dėl Europos gynimo. Be kito, Europos vandenyse yra numatyti dideli karo manevrai.

Močiutė mane barė, šienelio grėbt išvarė...

Kanados laivai pasiekė karo veiksmu vandenį.

Trys Kanados karo laivai — (komunistus) ir juos inter-Cayuga, Sioux ir Athabaskan

— jau pasiekė Korejos karo vandenį ir prisijungė prie veikiantųjų JAV, DB, Olandijos ir Australijos karo laivų.

AUSTRALIJA AKTINGAI PRIEŠINASI AGRESIJAI

Į Trygve Lie atsisaukimą sustiprinti JT pasipriešinimą, — Australija atsakė teigiamai. Daugelis Australijos karių, esančių Japonijoje, pareiškė norą vykti į Korejos karą. Australijoje padidėjo savanorių stojimas į karo tarnybą.

TURKIOJE IVESTA DIDESNĖ LAISVĖ

Turkijos parlamentas davė daugiau laisvės spaudai, darbininkijai ir svetimšalijams.

PENKTOJI KOLONA BUS IZOLIUOTA

Amerikoje kyla balsų, kad nieko nelaukiant reikia surinkti Penktosios kolonos dalyvius

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada

Telefonas: TR. 9735

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje ..... \$4.00 Canada \$4.00

Užsieny ..... \$4.50 Other Countries \$4.50

Australijoje ..... \$5.00 Australia \$5.00

Skelbimai pagal susitarimą. Paieškojimų kaina \$ 1.00.

Adresų pakeitimai 25 c. (smulkiais pašto ženklais).

Paremkime patekusius i sunkumus.

Vys daugiau ir daugiau ateja na iš anapus Atlanto pagalbos šauksmo balsų.

Užsibaigus IRO globai, dar didelis mūsų tautiečių skaičius yra likęs Vokietijoje, Austrijoje, Belgijoje be jokios globos ir pagalbos. Ypač sunkioje padėtyje yra atsijūrę seneliai, nesveikatingi ir nepajėgūs dirbti ir užsidirbti sau pragyvenimą.

Ypatinę rūšį reikalingųjų paramos sudaro Mažosios Lietuvos lietuviai, kurie yra laikomi Vokietijos piliečiais ir ne tikai nesinaudoja jokia giba ir pagalba, bet atvirščiai — vokiečių jie yra persekiojami ir spaudžiami, kad atsiskaitytų lietuvų tautos bei Lietuvos ir taptų vokiečiais.

Vysi jie yra reikalingi pagalbos — ir medžiaginės ir moralinės.

Tais reikalais visį mes turime susirūpinti ir visi veiksmingai prisidėti prie jų paramos organizavimo.

Praktiškiausia, atrodo, būtų, kad Kanados Lietuvių Bendruomenės užuomazga — KLB Apylinkių Laikraštis ir Organizaciniai Komitetai — imtųsi iniciatyvos ir pradėtų organizuoti būtinąją pagalbą bei paramą.

Šia proga, pavajzduoti išdėstytoms samprotavimams, patiekiamąjį ryškūs pavyzdžiai.

Štai laiškas Lietuvos gydytojų mokytojo ir Lietuvos žmonių gydytojo Vytauto Didžiojo Universiteto profesoriaus ir mokslinių darbų autoriaus ir profesorius K. V. Buinevičiaus:

„Gerb. Pone Kardelėj!

Malonėkit man padėti. Esu sunkioje padėtyje. Vysi iš čia jau išvažiuoju. Kiti senesni žmonės turėjo vaikų ar giminių, kurie juos išvežė užjūrą; mes gi niekur nieko neturime ir turime čia pasilikti, — be lėšų, be uždarbio ir be

Jo adresas: M. A. Jodwirsz, Berlin - Charlottenburg, Stalluponer Alle 31, Dr. Westrick's Klinik, Germany“.

Faktai ryškūs ir aiškiniams nereikalingi. O kiek tokių faktų, kurie neiškyla vėšumon?

J. K...

Žvilgsnis per Ameriką.

* MŪSŲ sostinėje, Čikagoje, veikia kelias taip vadinamų lietuviškų radijus valandėlių, kurios kasdien i mūsų lietuvišką visuomenę prabyla. Seniau įsigirdus tuos pranešimus tiesiog norėjosi ant sienos šokti, — tokia buvo jų gremėdiška kalba. Dabar taisyosi, bet toli gražu iki visų reikiamų radijus pranešėjams privalumų. Turinys su maža išimtimi veikia vienį skelbimų, daugumoje įvairių firmų reklama — biznis. Kai pranešimų pritrūksta, kartais kai kurie iš pranešėjų duoda programinių dalykėlių, o kiti net „po litikos“ žinių. Skaudu ir gėdu du visa tai klausyti. Visai ne nuostabu, kad naujai atvykusių lietuvių daug tokių, kurie atsidėję seka i kų radijus pranešimus. Šie duoda politines žinjas su gražiais komentarais. O klausio lenkų tik todėl kiti, kad dar tiek angliskaj nē ra igudę, kad jau galėtu klausyti angliskaj. Be to lenkiški pranešimai neprastesni už angli kalba daromus pranešimus. Kada gi pagaliau susipras mūsų radijus valandėlių turėtojai duoti gerus politiskus pranešimus, politines žinias?

* DABAR čia prasidėjo gegužinių sezonas. Kas sekma-denis bent po keletą įvairių įvairiausių gegužinių esti. Gražu ir smagu savųjų tarpe grynai ore pabūvoti. Bet tas smagus veik tik tuo ir daug kas ją prisimena, bent ki

Istorinių įvykių prisiminimai.

Sovietiniai okupantai naikina

Lietuvos nepriklausomybę

Sovietinės užmačios, nors apie jas nebuvo galima nei parašyti, nei per radiją paskelbti, bet jau visiems buvo matomos. Bet kai kas vis dar nenorėjo prarasti viltį, kad Lietuvos nepriklausomybė bus atlaikyta.

Čia bent akimirka noriu priminti prieš dešimtį metų mirusį buv. Lietuvos min. pirm., demokratinės Lietuvos kūrėją, Mykolą Slezevičių. Jis, jau mirties patalė gulėdamas, sužinojęs, kad SSRS įveda Lietuvos kariuomenės igulas, nepaprastai susijaudinęs pasakė.

— Tai blogai! Lietuva netenka nepriklausomybės. — Ir kreipdamasis į stovėjusius prie jo lovos vienmėnėjus, ištarė: — Jūs turėsite pakelti didelę ir sunkią kovą už Lietuvos laisvę...

Bet... kad ir prof. Krėvė Micevičius, nors iš Molotovo pareiškimų jau žinojo, kad Sovietų Sąjunga Lietuvą okupavo su tikslu ją prisijungti, vis dėlto dėjo paskutines pastangas, kad kaip nors galima būtų dar padėti gelbėti.

Tačiau visos pastangos buvo tik tiktai tragiškas nepriklausomybės finalas.

Nors trumpai tai prisiminkime.

Prof. V. Krėvė Micevičius daro žygius pas Maskvos komisarą Dekanozovą, (kurio garbei, beje, SSRS atstovybė buvo suruošusi priėmimą. Daug kartų man teko būti tuose priėmimuose. Jie būdavo gana laisvi, be didelių ceremonijų. Tačiau priėmimas Dekanozovo garbei buvo nepaprastai niūrus, be nuotakos — greičiau panašus į pakasynas, bet ne i rautą, nors gerti buvo ligi ausų.

SSRS atstovas Pozdniakovas mane pristatė Dekanozovui ir aš bandžiau su juo kalbėtis. Deja... nebuvo kalbos, kai žmonės susitinka galvodami apie diametrališkai priešingus dalykus).

Labai idomus

V. Krėvės pasikalbėjimas buvęs su M. Gedvila. P. Pakarkliu ir J. Paleckiu.

Prof. V. Krėvės Micevičiaus žodžiais, M. Gedvila jam pareiškė, kad „jis, kaip komunistas, patekęs i tokia klampynę, jog jam belieka ar iš proto išeiti, ar nusisauti, ar laukti, kad jį nušautų. Kasdien ateina pas jį verkiančios moterys dėl suimtųjų. Jis negali tu sąsų pakęsti, bet yra bejėgis kuo nors joms padėti, nes turi vykdyti komunistų partijos nurodymus. Neturi teisės ir pasišalinti, nes tuo atveju partijos disciplina griežta ir i aplėdusį savo vietą komunistų žūjima, kaip i išdaviką, su kuriuo atatinama i pasielgiama“.

Po pasikalbėjimo su Vidaus reikalų ministru M. Gedvila, pas prof. V. Krėvę Micevičių atsilanko Teisingumo ministras Povilas Pakarklis ir reikalauja, kad būtų sušauktas Ministrų Tarybos posėdis, kuriame reikią apsvaistyt i ir priimti naujas Seimo Rinkimų Įstatymus.

Prof. V. Krėvė Micevičius bando aiškinti, kad reikalas nėra klubus.

SPAUDOS APŽVALGA

O VIS DĖLTO REIKIA REMTI TEISĖTUMĄ IR TVARKĄ

„Tėvieskės Žiburiai“, darydami Kanados Lietuvių Bendruomenės organizavimo apžvalgą, pasisako už legalizaciją.

ti pakartotinai studijuoti ją pradėjo. Bendrai tuose sluogsnuose reiškiama didelio pasitenkinimo ir kartu nusistebėjimo lietuvių aktyvumu ir mokėjimu, kartu sugebėjimu, laiku, kam reikią, priminti sa vo bylos reikala i būti visur aktyviais. Esą lietuviai šiam atsitikime praneša daugelį kitų tautų.

Tįtnagas.

J. Paleckis prof. V. Krėvė Micevičių kviečia Prezidentūron. Įvyksta graudus pasikalbėjimas. Prof. V. K. Micejus atpasakoja savo pasikalbėjimo momentus su Molotovu ir išdėsto Maskvos sprendimus — Lietuvą įjungti i Tarybų Sąj. Paleckis, užklaustas, ar jam anksčiau buvę žinomą Maskvos sumanymai, atsako:

— Taip! — Toliau J. Paleckis prisipažinęs, kad žinia jį taip paveikusi, kad jis „išėjęs iš proto ir dabar galįsi protą atgavęs“.

J. Paleckis, prof. V. Krėvės Micevičiaus žodžiais, ėmęs aiškinti ir pradėjęs vertinti, pasakodamas, kad priimdamas pasiūlymą sudaryti vyriausybę, jis buvęs apgautas, nes i G. Dekanozovas užtikrinęs, kad Lietuvos nepriklausomybė bei pavojas nėra.

Baigus pasikalbėjimą su J. Paleckiu, prof. V. Krėvė Micevičių skambina Maskvos bo sai — N. G. Pozdniakovas ir G. Dekanozovas ir prašo paskirti valandą pasimatyti.

Susitikimas įvyksta 18 val. Ministrų Pirmjūninko kabinete.

Dekanozovas reikalauja,

kad, skubiau būtu atlikti naujojo seimo rinkimo ir sušaukimo darbai. Profesorius Vincas Krėvė Micevičius bando spirti, aiškinti nepalankias Seimo rinkimo kampanijos sąlygas, ekonominius finansinius krašto sunkumus, būsimą ūkinę suirutę ir p., bet Dekanozovas nenori nė klausyti, siurkščia žodžiais atmeta visus aiškinimus.

Lėpos 4 d. 17 val. J. Paleckis sušaukia Ministrų Tarybos posėdį ir jam pačiam pirmjūninkaujant, svarstomas Seimo Rinkimų Įstatymo projektas.

Prof. V. Krėvė Micevičius mato, kad jo pastangos yra tuščios: viešpatauja jėga ir jį daro tai, ką isako Maskva.

O Maskvoje viskas vyksta pagal planą,

kuris jau seniai paruoštas. To dėl Maskva, pasitikėdama sovietiniais metodais, tą planą ir skelbia. Išdėdėdama: Lėpos 3 d. Maskvos radijas jau paskelbia, kad Lietuvos Ministrų Taryba priėmė pataisyti seimo rinkimų įstatymą, kai jis tuo tarpu dar buvo nesvarstytas ir buvo priimtas tik tai lėpos 6 d. Mat... Dekanozovas nesugebėjo įvykdyti to, kas Maskvos buvo užplanuota ir pražiopsojo ispėti Maskvą neskelbti dar to, kas nepadarėta...

Trečioji okupantų ataka prieš spaudą.

Atsistatydinus V. Krėvė Ministrų Pirmjūninku skiriamas M. Gedvila, o i jo vietą Vidaus reikalų ministru J. Guzevičius, kuris prieš tai „Laiko“ redakcijoje tarnavo vertėju.

Guzevičius su Sniečkom, Maskvai isakius ir pradėjo lietuvių likvidavimą, kuris pradėtas nuo spaudos.

Mano, kaip „Lietuvos Žinių“ vyr. redaktorius santykiu su kitiomis redakcijomis jau buvo palkrikę, — daug jau ten buvo padaryta atmainų, pakeitimų. Todėl mažai ką galiu

vimą neteisėtai ir netvarkingai susidariusių Apylinkių Laikinių Organizacijų komitetų.

Tai reikią konstatuoti kaip labai retai spauje pasitaikanti faktai: kad spauda ginti neteisėtai ir netvarkingą darbą.

Ta proga reikią pasakyti, kad ligšiol KLB organizavime yra žinomas tik tiktai vienas faktas, kad apylinkė kankintųsi dėl apylinkės laikinio organizacinio komiteto sudarymo.

Ir vis dėlto, reikią pasakyti, kad reikią laikytis teisėtumo, tvarkos ir ugdyti gerą valią.

pasakyti apie to momento kitus redaktorius, išskyrus Joną Kalnėną, su kuriuo teko susitikti ir plačiau išsikalbėti. Bet galįu papasakoti apie save.

Kaip jau buvau minėjęs, Sniečkus su Guzevičium redakcijoms už nugaros, — girdėti buvo, — formuojamas naujas redakcijas. Netrukus jos ir pasirodė.

„Lietuvos Žinios“ bandė paimti grynai informacinę kryptį. Tuo tikslu Juozas Jurginis, buv. „L. Ž.“ korespondentas Stockholme, „Varpo“ bėvė buvo paskirtas vyr. Redaktorium. Jis ir vedamąjį straipsnį apie persitvarkymą parašė. Bet... komunistų partijos cenzūra išmetė tą jo straipsnį, išmetė jo parašą iš laikraščio, gražino vėl nano parašą, ir naujus bandymus likvidavo vienu mostu... O Jurginis iš Guzevičiaus gavo pylos:

— Ką? Sumanę gelbėti Liaudininkus?... Tuščios pastangos...

Mahe tuo metu pasiekė žinios, kad

JUOKDARIAI...

I domu, kad „progresyvieji“ išsiskyrė iš žmonių tarpo ir pasiskelbė „pažmoniais“...

Gal tai ir pagal komunizmo doktriną: girdi pradžioje žmonijos buvęs komunizmas ir žmonija užbaigianti savo egzistenciją komunizmu... Vadinasi, sugrįžimu i Neandertalio ir Pithecanthropus erectus laikus... Išmėra, kad tas pažmonis — tai apėjęs vystymosi ratą gyvis, kuris ligšiol save vadino „progresyviu“... Nitsche buvo sugalvojęs naci — viršžmogį, o maskoliai — pažmonį... Nors ir nežmoniška, bet tik itonijška. Ką parodė viršžmogis, jau pamatėme, pažūrėsimė, ką gi parodys pažmonis.

Komunistai didžiuojasi...

„Vilnis“ rašo: „...niekas šiandien nesidžiaugia Judos pasielgimu...“ Tai yra tiesa, bet su įsimitimi, nes komunistai kaip tik didžiuojasi Judos pasielgimu: jie didžiuojasi, kad išdavė Lietuvą okupantui...

Kas tiesa, tai tiesa.

Švietimo komisaras Knyva — melagis.

J. Knyva rašo apie Lietuvos švietimą: „Buržuazinėje Lietuvoje švietimas buvo prieinamas tik turtingiems fabrikan- tų, dvarininkų, buožių, stambių valdininkų vaikams“.

Tai gi melas, kurį nugūnėja pačio J. Knyvos pavyzdys. J. Knyva yra kamečio vaikas, o aukštuosius mokslus baigė nepriklausomoje Lietuvoje. Bet J. Knyva pats sau prieštaraus, rašydamas, kad dabar „liaudžiai prieinamas mokslas“, nes jis rašo: „Tarybų Lietuvoje mokosi kas penktas žmogus“. Tai gi, ne visį moki, ne visiems prieinamas mokslas, o nepriklausomoje Lietuvoje mokėsi visi, nes mokslas buvo visiems ne tik prieinamas bet ir privalomas. Jeigu tarybinėje santvarkoje mokosi kas penktas žmogus, tai keturi lieka be mokslo. Ko dėl? Kuo jie blogesni už tą penktąjį? Kodel tik tiktai penktas turi teisę mokytis, o keturi likti bemoksliai? Ar tai tokia komunistinė lygybė?

Putinas net negali pasakyti, kad jis pakinkytas i komunistinį vežimą, kuris jam labai sunkus, bet, profesorius jame mažiau turi teisę, negu arklys, kuris bent pro lanką gali pasijūreiti, ką jis vežas...

Komjūno pažmonių piknikas.

„Liaudies Balsas“ rašo, kad rugpjūčio 13 d. (vėlnjo tuiznas!) Montrealio komjūno formjūninkai ruošiasi „pažmoniu“...

Tai gi, jie — pažmoniai, ne žmonės. Patys prisipažįsta. Mandrappikų teko girdėti, kad ten bus ne vienį lietuvišką kalbą pažmoniai, bet visas Montrealio komjūnoformas: lenkišką, ukrainietišką, vengrišką, lietuvišką ir kitokiomis kalbomis kalbą pažmonių. Žodžiu — visas komjūnoformas...

Kaip kjaulė apelsinuose...

„Vilnis“ sužavėta Stalino... filologija. Nedakeptas popu seminarijos klierikas — Stalinas prabyla apu filologiją. Ir jš „Vilnies“ jau matyti, kad Stalinas labai menkai besiorientuoja filologijoje, nes neatsako i jam pastatytus „draugų“ klausimus. Tikrai gi, anot patarlių, „nusimano, kaip kjaulė apelsinuose“...

Tiktai diktatoriai gali būti tokiais nachalais, kad drįsta kalbėti apie dalykus, kurių ne išmano.

Mandrappikis.

Rašo J. Kardelis.

Socialinis draudimas yra pagrindinis darbo žmogaus reikalas.

SOCIALINIS DRAUDIMAS LIETUVOJE, ANGLIJOJE, RUSIJOJE, AMERIKOJE IR KANADOJE.

Visi mes, gyvenantieji Kanadoje ir kituose kraštuose, ypač gi eiliniai darbininkai, kurie dažniausiai užsidirbame tikrai kasdieninį pragyvenimą ir bent kiek daugiau „juodąjį“ susitaupyti negalime, visi mes esame labai interesusi socialinio draudimo, kuris mus apriūpintų ligos, nelaimių, senatvės ir tt. atvejais.

Darbo žmogus, kuris gyvena iš kasdieninio savo darbo uždarbio, njeukomet netikras, kada jis gali susirgti, kada ji gali ištikti kokia nelaimė, kada jis gali likti be darbo. Šie reikalai yra jo nuolatinis rūpesčių ir jo nerimo klausimai. Užklupo ji kokia netikėta liga, atėjo kokia bėda, — ir jis atsirūda sunkioje nelaimėje.

Todėl darbo žmonių klase jau seniai pradėjo rūpintis kaip nors tų nelaimių atveju apsidrausti, užtikrinti sau sau gesnį rytoj. Tje darbo žmogaus rūpesčiai ne visur vienai reikškesi ir ne vienokiais keliais eina.

Nepriklausomoje Lietuvoje darbo žmogui

palyginti nedaug teko kovoti dėl socialinio draudimo. Jeigu ta kova kaip nors reikškesi, tai ji reikškesi per partijas bei kitokius politinius susigrupavimus. Partijos iškeldavo reikalavimus ir Lietuvos seimui (parlamentui) ruošdavo įstatymus, juos leido ir vyriausybė turėjo tuos įstatymus vykdyti. Tokiu būdu, Lietuvoje socialinis draudimas buvo vykdomas valstybiniu mastu. Patį valstybės rūpinosi socialinio darbo žmogaus draudimu.

Tiesa, staigiai tas nesidarė. Socialinio draudimo klausimai būdavo ilgai svarstomj spaudoje, politinių arba profesinių susigrupavimų susirinkimuose, ir tikrai tada jau pereidavo seimo instancijai. Bet, bendrai imant, tje klausimai buvo velinami greičiau ne dėl nenoro įvesti tą ar kitą draudimo rūšį, kiek daugiau dėl to, kad Lietuvos valstybė buvo dar visai jauna, dar tikrai organizavosi ir dar nebuvo tjeke pajėgi, kad visų žmonių socialinius reikalus iškart galeitų pajėgti sutvarkyti. Bet, visoki atveju, nepriklausomoji Lietuva sparčiais žingsniaisėjo prie visuotinio draudimo — ligos, nedarbo, nelaimingų atsitikimų ir senatvės.

Pirmieji senatvės draudimai gavo valdininkai, iš kurių tjeims reikalavimas kas mėnesis buvo atskaitomas tam tikras uždarbio procentas. Ir visj valdininkai ir tarnautojai, susilaukę senatvės, arba nete-

kę darbingumo, gaudavo pensijas, iš kurių galėjo pragyventi.

Darbininkų draudimasėjo kiek kitaip. Darbininkai visj pirma gavo draudimą ligos atvejais. Susirgus pačiam darbininkui arba jo šimos nariui, buvo duodamas ir gydymas ir išlaidkymas. Tam tikslui buvo sudarytos Ligonų kasos.

1939 metais Lietuvoje buvo 70 tūkstančių ligonų kasos narių ir apie 60 tūkstančių jų šeimų narių apdraustųjų. Tais pat metais nepriklausomos Lietuvos Ligonų kasos turėjo apie 9 milj. litų pajamų ir beveik tjeke išlaidų. Valstybės iždas davė tam reikalui apie 700 tūkstančių litų. Tai buvo primokėjimai gimdyvėms.

Ligonų kasoms įnašus darė ir darbininkai ir darbdaviai, plius valstybės išdo primokėjimai.

Ir darbininkas ir darbdavys mokėjo po 3 procentus nuo mėnesinio savo uždarbio. Vadinasi: kas gaudavo 300 Litų per mėnesį, i Ligonų kasas mokėjo 9 litus.

Už tą darbininkas gaudavo nemokamą gydymo patarnavimą.

vimą, nemokamai vajstus iš džio išmokėjimus, tikrai ne iš vaistinės (aptiekos), nemokamą gydymą ligoninėje, eigu li ga buvo tokia, kad reikėdavo gulti ligoninė, nemokamą dantų gydymą ir jū ištatymą, nemokamai akinjus ir kita. Be to, jei sirgo pats darbininkas, ir negalėjo dirbti, jo šeima gaudavo darbininko algos dydžio išmokėjimus, o i Ligonų kasų.

Gimdančios moterys (gimdyvės) gaudavo specialius primokėjimus, kuriuos darė valstybės iždas, per Ligonų kasas.

Ligonų kasos turėjo savo ambulatorijas, rentgeną, dantų gydymo kabinetus, sanato-

rijas, poilsio namus ir tt...

Tokiu būdu buvo apdrausti darbininkai ir tarnautojai visj privačių imonų ir savivaldybių. Taip pat buvo apdrausti ir žemės ūkio darbininkai, samdiniai.

Dienotvarkėje jau buvo senatvės draudimas.

Tiesa, šis draudimas nebuvo visai vientisas. Kaikurijs imonės turėjo savo draudimą. Nebuvo tai sujėta i vieną istatymą ir vieną draudimo sistemą. Bet nėra abejonių, kad su laiku visa tai būtų padaryta, nes socialinio draudimo klausimai Lietuvoje buvo labai aktualūs ir sparčiais žingsniaisėjo pirmyn. Pabrėžtina, kad jje buvo daromi valstybinių, visos Lietuvos mastu.

Reikia suminėti taip pat labai svarbų darbo žmogui dalyką:

Imonė ar istaiga darbininko be svarbios priežasties neturėjo teisės atleisti iš darbo,

kas, deja, mūsų gyvenamame krašte yra nuolatinis ir mums tiesiog bajsus reiškinys.

Jeigu Lietuvoje buvo atleidžiamas iš darbo darbininkas, tai imonė jam apie tai turėdavo pranešti prieš dvi savaites ir išmokėti kompensaciją. Kompensacija buvo išmokama jo paskutinės algos dydžio: už pirmus 3 išdirbtus mėnesius — 1 savaitės atlyginimas, už pures išdirbtų metų — 2 savaičių atlyginimas iš už pirmus pilnai išdirbtus metus — 3 savaičių atlyginimas, toliau už kiekvienus pilnai išdirbtus metus — po 1 savaitės atlyginimą.

Be to, Lietuvoje buvo uždraustas naktinis darbas.

Jeigu imonė turėjo daug darbu, tai ji turėjo priimti daugiau darbininkų, bet ne naktiniais juos kankinti. Naktinis darbas buvo privalomas tikrai tose darbo srityse, kurios būtinai to buvo reikalingos: geležinkeliai, telegrafo tarnyba, ir tt.

Cia duoti, žinoma, tikrai draudimo griaučiai, bendri duomenys apie nepriklausomos Lietuvos socialinį draudimą.

Ta pačia proga norjį pasakyti, kad nors kas čia labai kolioja Nepriklausomos Lietuvos laikus, bet kaip gi būtų gerai, kad, sakysime, Kanadoje būtų tokie istatymai, kaip kad buvo nepriklausomoje Lietuvoje, — daugelis mūsų darbininkų lengviau atsikvėptų ir pasidžiaugtų. Deja, Kanada ir didelė ir turtinga, bet socialinis draudimas yra joks.

Anot patarlis, „nėra gryčios be dūmų“, — tai ir Lietuvos gyvenimas turėjo savo trūkumų, tikrai darbininkas tenai buvo žmogus, kurio darbdavys taip neskrandė, kaip skriaudžia Amerikoje. (b. d.)

Nepriklausomos Lietuvos pradžios mokykla Kauno priemiesty Šančiuose.

KANADOS GERBŪVIS KYLA

KANADA PASIRENGUSI SUTIKTI EKONOMINIUS BANDYMUS.

Ottawa, Birželio mėn. 30 d. Formalus valdžios pranešimas sako, kad Kanada ekonomiskai yra geriausioje galimoje padėtyje sutikti kiekvieną ban-

dymą, kuris galėtų būti iššauktas tarptautinės padėties pletojimosi.

Prekybos ministeris Howe paskelbė statistinius duomenis, kurie rodo, kad bendros krašto išlaidos, imant ir valdžios išlaidas, pramonėje, naujoms statyboms, mašinoms ir kit. įrengimams 1950 metais bus \$ 105.000.000.—, didesnės negu kad buvo numatyta — \$ 3.596.000.000.— šiu metų pradžioje.

Privatus ir visuomeniniai kapitalų investavimai, — žinovų tvirtinimu, — yra realiau sį geros ateities rodikliai. Investavimų žymus padidėjimas, ypač viduryje sezono, laikomas atsaku i komunistų viltis, kad pasaulio demokratijos yra supamos depresijos.

Nauja išlaidų suma — \$ 3.701.000.000.— yra 3% aukštesnė negu buvo pranešta 1950 metų pradžioje ir 8% aukštesnė negu bendros krašto išlaidos 1949 m.

Naujos išlaidos statyboms — \$ 2.555.000.000.— yra 13% didesnės kaip 1949 m., nors išlaidos mašinoms ir kitiems įrengimams — \$ 1.346.000.000.— yra tos pačios, kaip ir 1949 m.

Iš bendros krašto išlaidų programos, siekiančios \$ 3.701.000.000.— beveik 22% yra už prekes, darbus, patarnavimus. Tas jau aiškiai parodo apimtį, kurioje yra krašto darbų ir pajamų už juos sritje.

Investavimai privačioje pramonėje ir prekyboje skaitomi daugiausia padidėjusios, lyginant su ankstyvesniais pranešimais. Pramonė padidėjusi \$ 50.000.000.—. Tai sudaro medžio gaminių, popierių, transporto įrengimų ir mineralinių gaminių, išskyrus metalą.

Kasyklų pramonė padidėjusi \$ 20.000.000.—; statybos — \$ 9.000.000.—; prekybiniai patarnavimai — \$ 10.000.000.—. Tik institucijų patarnavimai esą sumažėję \$ 17.000.000.—, kaip patirta, daugiausia dėl ligonių išlaidų sumažinimo.

Apie du trečdalius bendrų krašto išlaidų padidėjimo, lyginant su ankstyvesniu prane-

šimu, tenka skirti mašinoms, įrengimams ir statyboms.

Išlaidos mašinoms ir įrengimams padidėjo \$ 69.000.000.—; statyboms padidėjo \$ 36.000.000.—, gyvenamųjų namų statyboms išlaidos padidėjo \$ 23.000.000.—. Šie skaičiai palyginamieji su ankstyvesniais pranešimais, kurie buvo numatomi 1950 metais. To priežastis yra statybų suaktyvėjimas ir statybos kainos padidėjimas.

Pakitimai, kurie pasireiškė, lyginant su ankstyvesniu pranešimu, nėra rezultatas investicijos sąlygų pakeitimo. Tai daugiausia dėl to, kad ankstyvesnis pranešimas buvo bazuotas 1949 m. gruodžio mėn. turėtais duomenimis.

Išlaidos remontams ir išlaidų kymui, pagal ankstyvesnį pranešimą \$ 1.518.000.000.— yra apie 1% didesnės dabar ir 2% didesnės negu 1949 m.

Viduryje metų, kada darbai su daugybe naujų projektų smarkiai pažengė pirmyn, Statistikos Biurui susidarė galimybė padaryti daug pilresnį ir tikslesnį pranešimą.

Iš „The Gazette“. — P. A.

Donald McGill CBC Montrealo studijoje vadovauja Star tjeje Serijai sekmdieniais 8.00 p. m. per CBC Trans - Canada tinklą. Liepos 9 d. girdėjome jo sudarytą muzikinę programą, dalyvaujant žinomies Kanados prancūzų menininkams: Jeanne Desjardis, sopranas, Robert Savoje, basas ir Juliette Joyal.

Pasaulių susidūrimas

KAI SAULĖ BUVO SUSTOJUSI IR ŽEMĖ PRADĖJO ATGAL SUKTIS

Sensacinga Dr. Imanuelio Velikovskio knyga.

Dėl žemės ir kometos artumo kontakte įvykęs didelis karštis sukėlė didelį jūrų ir upių vandens garavimą. Susidarė dviejų rūšių debesys — vandens garų ir dulkių. Tje debesys aptemdė dangų ir slinkdami labai lėtai kabėjo lyg kokia tiršta migla. Kometa uodegos peliktas dujų ir dulkių kelias į ugniakalnių dūmai iššaukė tamsą. Tos sąlygos pasiliko per ištisus dešimt mečius, ir dulkės tik labai mažu nusėdo. Viena Egiptų papirusė dejuojama dėl bajsos katastrofos, po kurios tamsybė apjaukė žemę. „Saulė yra apgaubta ir žmonės nebe-mato jos šviesos. Niekas negali gyventi, kai saulė yra apgaubta debesų... Niekas nežino, kada yra vidudienis; nežymu jokio šešėlio“.

Japonų kronika Nihongi pasakoja apie laikus iš ankstybojo periodo, imperatoriaus Hiko-Mikoto laikais, kai buvo „nuolatinė tamsa“ ir „jokio skirtingumo tarp dienos ir nakties“.

Pasak ankstybiųjų Maja indėnų užrašų, Amerika per 25 metus buvo apsausta sante-mos, sekusios milžinišką katastrofą.

Pasak Amerikos aborigenų padavimų, pasaulio ir žmonių atgimimas prasidėjo rūšies prieblandos priedangoje, ir tas laikas nurodomas, kaip penkioliktųjų tamsos metų pabaiga; ta prieblanda dar truko sį dar 10 metų. Spėjama, kad tai buvo laikas, kai Aarono šakelė išleido pirmuosius pumpuris. (Skaičiai 17:8).

Jei njeikas nebeaugo, kaip žemėje išliko gyvybė?

Cia ir pareina Biblijoje ir kituose užrašuose minimoji stebuklingoji mana.

Rasa, lietus arba sniegas tada krinta, kai žemės atmosfera yra prjtvinkusi drėgmės garų. Greičiausiai panašiu būdu atmosfera atpalaidavo kometos anglies (karbono) ir vandeninio mįsinio masę. „Ir kai nakties metu ant stovyklos nusileido rasa, ant jos nukrito mana (Skaičiai 11:9)... tokia smulkia, kaip šalnos šarmas ant žemės (Exodus 16:14)... ir ji buvo balta, lyg koriandris sėklos; ir jos skonis buvo kaip vaflių padarytos su medumi“ (Exodus 16:31).

Jei mana krito iš debesų, kurie buvo apsupę visą žemę, tai ji krito ne vien Klajonių Dykumoje, bet visur, ir ne vienj izraelitai, bet ir kitos tautos turėjo apie maną kalbėti savo padavimuose.

Anašs metais buvo visapasaulinis gajrsas, sako Islandijos tradicija, kuri pasekė „ilga žiema“ (žiemai šiaurėje yrai medum plaukja“.

tamsi, ilgą laiką be saulės). Tik viena žmonių pora išliko gyva visoje šiaurėje. „Ta žmonių pora išsilaukė pasislėpusi uoloje per visą Surtų gaisrą; tuo tarpu ji mjo ryto rasą“.

Indų Vedos sako, kad tuo metu, kai nebuvo galima atskirti dienos nuo nakties, dangaus ambrozija buvo vartojama maistui (Ambrozija ir šian dien yra vadinama dievų duona).

Egipto papirusai minj „dje viską debesį ir didžią rasą“.

Graikai tą dangaus duoną pavadinio ambrozija; graikų poetai ją palygino su mana, jos skonis buvo kaip medus. Skystame pavidale ji buvo vadinama nektaru.

Tas medaus šarmas krito dje deliuose kiekčiuose, bet kelioms valandos praslinkus po ausros, po debesimis susirinkęs karštis tuos manos grūdėlius ištirpydavo. Žemė žymia dalį tos skystos masės sugėrė i save ir upės pavirto lyg pienu plaukiančios. Senovės egiptiečių padavimais Nijo upė kurį laiką tekėjo medumi.

Indijoje tai buvo vadinama „pacukrintu pienu ir sriuba ežeruose“.

Ne tik lotynų autorjus Ovidius minj „upes plaukiančias pienu ir saidžiu nektaru“, bet, turbūt, iš tų gadynių yra kiles ir mūsų pirsių vartojamas nuotakos dvarelio gyjimas, kad, girdj, ten ir „upės pienu žiema“ (žiemai šiaurėje yrai medum plaukja“.

Po katastrofiško su kometa susidūrimo, kurs laikinai buvo sustabdes žemės sukimas, ji iš lėto vėl atsitiesė ir įsisuko. Ir štai, pasak Velikovskio, mes susiduriame su stebinančia misterija. Mūsų plane ta dabar sukasi iš valkarų ir rytus. Ar taip amžinai buvo? Atrodo, kad senovės žemėlapiai ir braižiniai rodo priešingai! Viena Egipto antkapje lubose yra išpaišyti dangaus braižiniai, parodą, kaip dangus buvo Viduriniuose Rytuose prieš ir po katalikizmo.

Ir čia nurodytas visiškas priešingumas. Platonas savo veikale „Valstybės vyrtas“ rašo, apie „pakitėjimą saulės ir kitų dangaus kūnų patekėjime ir nusileidime, kaip anais laikais jie leisdavosi anose vietose, kur dabar jie pateka“.

Ir kiek toliau jis prideda: „Kajkuriajs periodais pasaulis turi dabartinį apskritinį sukimą, ir kitais periodais jis sukasi priešinga kryptimi. Iš visų pakitimų, vykstančių danguje, tas atsigręžimas yra didžiausias ir visiškas“.

Velikovskis aiškina tą reiškinį gamtos mokslo patyrimais. Mūsų žemės kamuolys yra milžiniškas magnetas. Kai žaibas užgauna magnetą, jis atgręžia magneto polius; kas iki tol buvo šiaurė, virsta pietais ir priešingai. Milžinišku mastu imant, toks žaibas tarp žemės ir kito dangaus kūno, sakysim, kometos, gali momentaliai pakeisti žemės magnetinius polius. Geologijos (žemės mokslo) užrašai rodo, kad kažkas panašaus yra įvykę. Pav., geofizikas Alvin Green McNish rašo:

Kaj kurių ugninės (igneous) uolos formacijų tyrimas rodo, kad žemės poliarumas geologiniais laikais turėjo būti visiškai priešingas“.

Ką gi pagaljau Venera (Venus) arba Aušrinė turj bendra su visais tomis katastrofomis, privedusiomis mūsų žemę prie pat pražūties kranto?

I tai atsakydamas Dr. Velikovskis pats prieidžia, kad šis klausimas veda tikrai labai toli.

Pirmoji kosminė katastrofa, susijta su naujosios žvaigždės Aušrinės arba Veneros planetos gimimu įvyko, kaip sakytą, žydų iš Egipto išėjimo laikais ir antroji 52 metais vėliau, pranašo Jošuos laikais.

Po to sekė ištisj septyni šimtmečiai, per kuriuos žmonių giminė žemėje, kurios menkai bebuvo likę nuo pirmųjų katastrofų, gyveno nuolatinėje baimėje naujų katastrofų, kurios tikrai kartkartėmis kad ir mažesniu mastu pasitvirtino. Ir tų laikų astrologai jau tiek pažinojo dangaus kūnų santykius, kad pranašai galėjo veik neklusdamj atspėti naują artėjančią katastrofą.

(Bus daugiau).

Vaikų paralyžius

RAŠO PROF. DR. K. VALTERIS.

(Tęsa iš praeito nr.)

Pastaraisiais metais buvo atkreiptas dėmesys į namines ir šukšlėnes mases, pagautas gamtoje laike epidemijų: jose buvo randama poliomyelito virusų: ypač tose srityse, kur musės lengvai prieidavo prie įviečių. Kadangi sergančiųjų išmatose yra nesuskaičiuojama virusų daugybė, tai suprantama, kad epidemijų metu kanalizacijos turinys yra begalės. Turint tai galvoj, galima išaiškinti ir epidemijų išsivertimus vidūvasarijais, kada prisiperi begalės musės, kurios mįlėlai talkininkauja ligos sėjime.

Epidemijų metu gali būti apkrėsti ir maisto produktai, ypač pienas ir tuo būdu gali atsiverti dar vienas ligos šaltinis.

Yra įrodymų, kad virusai greitintai pasiekia galvos bei nugaros smegenis, kur kokiū nors būdu būna sužalota ryle ar žarnų gleivinė. Švelnesnioji — ne paralytinė forma gali simuliuoti paprastą gerklių ir viršutinių kvėpavimo takų uždegimą, lydimą galvos skausmų ir piktniūmų vemti arba skrandžio ir žarnų sutrikimų (dažniau būna vidurių užkietėjimas) su vėmimu. Pakilęs karštis būna beveik pastovus palydovas. Tjems laimėjusiems, kuriems virusai nesužaloja nervų sistemos ar tepalėčia į labai švelnų ligą, liga tuo ir baigiasi ir ligonis ar net ir gydytojas gali tai palaižyti gripu ar paprastu „persišaldymu“.

Kitais atvejais po kelių dienų liga pereina į paralytinę formą ir atsiranda centrinės nervų sistemos sužalojimo reiškiniai: raumenų skausmai ir pastūrimas bei atsitiktiniai trūkčiojimai ir sprando bei stuburo standumas (ligonis negali prilenkti smakro prie krūtinės). Ligonis dažnai būna mieguistas, paraudusių veidų, kartais prakaituoja ir... pasireiškia paralyžiai.

Karštis krinta prieš pat paralyžių pasirodymą ar tuoj po to. Dažniausiai paralyžiuojamos kojos (sudaro apie 50% visų paralyžių atsitikimų!), rečiau rankos, stuomo ir kita.

Dėl ko įvyksta paralyžiai? Raumenims susitraukti bei atsileisti, o tuo pačiu ir judėti galūnėms įsakymą duoda motoriniai nervai, kurių centrai yra galvos, o „skyriai“ — nugaros smegenyse. Virusai daugiausia ar mažiau sužaloja visą centrinių nervų sistemą, bet dažniausiai sunaikina „motoriukus“ — t. y. nugaros smegenų motorines nervų celes ir tuo išsukia visų valingų raumenų paralyžių, bet prastai šis naikinimas vyksta židiniškai. Taiji ligos pasekos priklauso nuo to, kiek sunaikinta „motoriukų“ ir kurioje vietoje. Tragiškiausios pasekos būna kai virusai užpuola paigšias smagenes, kur yra svarbiausios gyvybės, ypač širdies veikimo ir kvėpavimo centrai. (Todėl ir šūvis į sprandą — pakauši būna taip sėkmingas!). Kai paralyžiuojami kvėpavimo tvarkantieji krūtinės raumenys — uždujimas yra neišvengiamas, jei ligonis nebus skubiai idetas į specialų aparatą, pavadintą „geležiniais plaučiais“.

Atrodo, kad regėjimo, klausos ir inteliģencijos centrų virusai nepaliečia. Paralyžius nesibaigia vienu ar kitu galūnių nevaldymu, bet vėliau vyksta tolimesni pakitimai: raumenų nykimas, sąnarių pritraukimai bei kitoki kūno sudarkymai. Bet tam tikras paralyžuotųjų nuostimtis gali pilti naštį pasveikti, o kitų stovis į ligų bėgant gali žymiai pagerėti.

Mirtingumas įvairiame amžiuje ir įvairiose epidemijose būna labai įvairus ir amerikiečių duomenimis svyruoja nuo 5 iki 20% visų sergančių. Anglijoj 1947 metų epidemijoj iš 1000 gyventojų sirgo 2 žmonės; taiji, palietė apie 100.000 gyventojų ir mirtingumas buvo 6,8%. Didėsni mirtingumas būna ligi 1 ir per 20 metų amžiaus.

Gydymas yra nesekmingas. Ar gydysį brangiausias vaistais ar „užkalbėjimu“ — rezultatai bus tie patys... Ten kas pasitiktų virusų „gera valia“... Labai svarbus dalykas yra geras slaugymas, sveikas ir lengvas maistas, ramybė ir jauki, maloni aplinka.

(BL).

Jonas Nevardauskas

ZEMĖ ŠAUKIA

Tėvynės židinio ugnelė vėtrų išpustyta, Ljepsnoje laužai, metų dulkėm apnešti, Per amžius kovose karjai ten krito, Jūs šaukiat mus, grumsteliuos žemės pavergti. Kasdieninius reikaluos ir puotose paskendę, Pamirštam vasarą ir žydinčius laukus. Ten leisias saulė, javo varpos bus pribrendę, — Armonikos skris aždās vakarais griaudus... Saulėtį Nemuno krantai ir vyturėliai, Bažnyčių bokštai, pilys ir kalnai, Į gimtąjį sodžių šaukia mus sugrįžti vėliai, Prie žemės motinos priglausti širdį amžinai.

Montreal, 1950 m. birželio 28.

Dr. K. Griniaus fondas

Dr. Kazys Grinius per 67-rius metus daug dirbo varpininkų — demokratų — valstiečių liaudininkų politinėje sroveje. Labai gražiai reiškėsi lietuvių spaudoje, visuomenėje ir Nepriklausomos Lietuvos Res. publikoje. Nelemtųjų bolševikinės ir vokiškosios okupacijų metu be atvangos kovojo lietuvių persekiojimams sustabdyti ir Lietuvai laisvę gražinti. Begyvendamas Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir pastaruoju metu Chicago mieste, Dr. Kazys Grinius nuolat kėlė balsą lietuvių Tautos dabarties ir ateities klausimais, žodžių ir raštu dirbo Lietuvos išlaisvinimo darbu. Jis konkrečiai vykdė daug visuomeninių ir kultūrinių darbų. Būtiną Dr. Kazio Griniaus pradėtus darbus tęsti, jo visuomeninius ir politinius siekimus skleistį ir vykdyti. Besiekiant Dr. Kazio Griniaus idealų, geriausiai galima pagerbti patį Dr. Kazį Grinį, kaip garbinimą žmogų, veikėją, visuomenininką, spaudos darbuotoją, valstybininką. Šiems darbams reikalingos lėšos. Tai gerai buvo suprastas ir Dr. K. Grinjus, pats aukoją ir rinko lėšas, sudarydamas gražią pradžią jo paties vardo fondui.

Š. m. birželio mėn. 8 d. palaidojus gilius atminties Dr. Kazį Grinį, į antrą dieną, birželio mėn. 10 d. susirinko Chicagoje artimi Dr. K. Griniaus siekimams visuomenės veikėjai, pagerbė garbingojo vėlinio atmintį ir nutarė organizuoti Dr. Kazio Griniaus Fondą jo vykdytiems visuomeniniams darbams tęsti ir finansuoti. Susirinkusieji tuoj pat sudėjo ir pasžadėjo įmokėti 310 dolerių. Slaptu balsavi-

mu įsyrinko Lajkinoj Dr. Kazio Griniaus Fondo valdybą diplom. teis. Mečislovą Mackevičių, adv. Ljudą Šmulskį ir adv. Joną Kutrą. Lajkinoji valdyba tuoj pat atidarė Dr. Kazio Griniaus Fondo einamąją sąskaitą Nr. 26945 — District Savings and Loan Association — 3236 So. Halsted Street, Chicago, Ill. Fondo adresas: Jonas Kutra, 1757 W. 51st Street, Chicago, Ill. Telefonas — PROspect 6-7238. L. Š.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVO PRENUMERATORIAMS

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Valdyba praneša visiems Lietuvių Kalbos Vadovo prenumeratoriams, kad knygos prenumeratorą padidinus, įvairiuose kraštuose prenumeratorių tarpe kilo neaiškumų, kuriuos išaiškiname sekančiai:

1. Įmokėjusieji pradinį „L. Kalbos Vado“ prenumeratoras mokesį Vokietijoje 10.— DM, Anglijoje ir Australijoje — 16 šilingų, Kanadoje ir JAV — 2.— \$ už egz., turi dabar įmokėti tiek, kiek tuose kraštuose gyvenė ir užsakė „Liet. Kalbos Vado“ moka, nežiūrint į tai, kad jie pradinį prenumeratoras mokesį yra įmokėję kurioje kitoje nors valstybėje (pav. Vokietijoje įmokėjo DM 10.— ir apsigyvenę JAV damoka 1,5 \$, nes ir JAV gyvenė ir užsakė damoka taip pat 1,5\$).

2. Papildomą prenumeratoras mokesį „Lietuvių Kalbos Vado“ prenumeratoriai įmoka: a. JAV gyvenantieji — Mr. J. Audėnas, 14 Townsend St., Boston - Robury, Mass.

b. Kanadoje gyvenantieji —

Anglų kalbos raida ir sąranga

RAŠO V. PETERAITIS.

IV. ANGLŲ KALBOS SĄRANGA.

Trumpai susipažinę su būdingiausiais brožuais anglų kalbos raidoje, stabtelėję kiek tjes jos tartimi, dabar meskiame žvilgsnį į anglų kalbos sąrangą. Tiesa, jau ir anksčiau ją paliečiau, benagrindamas pačią raidą. Pabrėžiau anglų nepasotinamą alkį savintis kitų kalbų žodžius, iškėliau senų spalvingų galūnių pradžią ir žodžių sutrumpėjimą iki vieno skjemens.

Žodžių sutrumpėjimas anglų kalbai dar žilų senovėje netekus galūnių kirčio, buvo natūralus reiškinys. Jį pastebė-

Mr. P. Štuopis, 104 Wright Ave, Toronto 3, Ont.

c. Anglijoje gyvenantieji — Lithuanian Association in Great Britain, 2, London Mews, London Street, London W. 2.

d. Australijoje gyvenantieji — Mr. J. Glušauskas, Werona Ave, Ascot Park, Adelaidė, S. A.

e. Urugvajuje gyvenantiems — Legation de Lithuanie, Montevideo, 21 de Septiembre 2511, piso 6 - to.

f. Argentinoje gyvenantieji — „Lajko“ administracija, c. Mendosa 2280, Villa Pravenir, Avellaneda.

g. Brazilijoje gyvenantiems — Consulato de Lithuania, Rua Jaguariba 477, Sao Paulo.

h. Venezuoloje gyvenantiems — Mr. J. Stanevičius, Avenida Montes de Oca 206, Valencia.

i. Kolumbijoje gyvenantiems — Mr. St. Sirutis, Apar tado aero 42 — 33, Bagota.

j. Čilėje gyvenantiems — kun. Dr. T. Narbutas, c. Augustinas 1781, Santiago de Chile.

3. Prenumeratoriai, įmokėję mūsų atstovams kituose kraštuose pilną „Lietuvių Kalbos Vado“ prenumeratoras sumą, ir nurodę savo adresą, o Vokietijoje gyvenantieji — įmokėję VLB-nės Valdybai Munchen 27, Rauchstr. 20, veikalą gaus iš Valdybos tiesioginį paštą.

4. Pavieniems prenumeratorams, užklaususiems mes tiesioginai, atskirų paaiškinimų, išskyrus tik išimtinus atvejus, nebesijusime.

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Valdyba.

sime kiekvienoj kalboje. Bet toks garetas galūnių nykimas galima pastebėti tik anglų kalboje. Jis tęsiasi senaisiais laikais, jis tęsiasi viduriniais amžiais ir nenustoja naujaisiais laikais. Palygindami anglų kalbos žodžius, kaip jie rašomi ir tarjami, matysime, kad žodžio tarimas trumpesnis negu grafinis jo vaizdas. Kadangi grafinis jo vaizdas yra senesnis negu tarimas, tai aišku, kad toji tendencija neišnyks. Tai patvirtina ir žvilgsnis į atskirus žodžius, žodžių junginius ir net ištisus sakinius.

Jei jau ir anksčiau trumpino žodžius, tai tas vyko nesąmoningai ir evoliucijos būdu. Pavyzdžiu, šjandieninis žodis „ord“ sutrumpėjo iš angų sakų „hloford“, kurio senesnis lytis „hlofward“ reiškė „kapalo saugotojas“, arba žodis lady „ponia“ iš anglų sakų hloafdeige „kepalio minkytoja“. Bet šjandien dirbtinu būdu nukerta žodžių dalį. Kartais išgali žodžių galas, kaip bus iš omnibus „autobusas“, phone iš telephone „telefonas“, bet dažniausiai mėgstama pradžią, kaip photo iš photograph „fotografija“, prep iš preparat „pasiruošimas“, cab iš cabriolet „vežimas“, pub iš public house „aludė“, exam iš examination „kvotimai, egzaminai“ arba bike iš bicycle „dviratis“ ir tt. Šioje srityje amerikiečiai toliau pažengę, su trumpindami net vienskajonius žodžius, kaip high ir hly „aukštas“, through ir thru „per, pro, kjaurai“ ir tt. Cia iš dalies norėta supaprastinti rašybą, o iš dalies sutaupyti laiką.

Tįme is money „laikas pinigai“ yra mėgiamas anglų sakų posakis, kuris atitinka jų kalbos dvasią ir jų būdą. Anglai išsivystė į skubančią, begančią tautą. Tat vengs ilgų frazių, njeiko nesakančių žodžių. Paklausus anglą, kaip jam sekasi, trumpai atsakys: fine „puikiai“ arba not too bad „neblogai“. Trumpas, šabloniškas atsakymas. Priešingai, mūsų žmogus paklaustas individualiai atsakys, dažniausiai pabers visą eilę žodžių. Anglas santūrus, vartos ko mažiausią žodžių. Bet apie tai dar vėliau. (B. d.)

Vytautas Dubra

KNYGA APIE VIENĄ MOTERĮ

ROMANO ISTRAUKOS

10.

Stasys ėjo į miegamąjį. Aš girdėjau jį prisitartinant. Tuo jau jis ką nors pasakys, palies mane. Djeve! Aš negalėjau pasislėpti... Kad bent jis manęs nejudintų, kad bent nekaltėtų! Nieko, rodos, taip nenorėjau, kad tik jis išnyktų. Net nežinojau, piktas ar geras jausmas jį nuo manęs stūmė.

— Kas tau, Stefa? — įgirdau aš jo susirūpinusį balsą. Jis atsisėdo prie manęs ir uždėjo rankas man ant pečių. Aš tebegulėjau pusiau kniūbėčia. — Gal todėl, kad aš ne atėjau per kalėdijimą?

Man užteko šių žodžių, kuriuos aš išgirdau kaltės prisipažinimo. Vieni šios mirksni užsidege apimęs pyktis, lyg grobonis, pajutęs auką.

— Žinoma, tu niekad nepasijelsi taip, kaip visi žmonės, — atsakiau aš priekaištu, nors Stasio nebuvimas čia neturėjo jokios reikšmės.

— Stefa! — Stasys bandė pakelti mano galvą. — Argi tikrai tu turėjai dėl to tiek nemalonumo? Aš net nepagalvočiau...

— Tu nepagalvojai! — suškau aš, pašokusį nuo lobs ir atsitraukusį į šalį. — O kodėl tu pagalvojai, kaip galima žmogui este esti? Ne iš karto užmušti, kaip kvailiai užmuša, o graužti gudriai, iš lengvo, kaip kirmėlė? Žinoma, tu niekur nekaltas, nes tu nesijauti kaltas. Tu nieko nejauti ir

njeiko apie save nematai. Tu negirdi, ką žmonės aplinkui kalba. Tu ir savo sąžinės negirdi. Manai man didelę garbę, kai i mane žiūri kaip į štvirkėlę, gyvenančią su tavimi ne sutuoktuvų? Žinoma, tu negirdėjai, tu nekaltas, bet kodėl tu nepagalvojai, kad taip gali būti?

Aš truputį nutilau. Stasys ne tuoju susigrėbė man atsaityti. Jis stovėjo lyg apstulbęs. Ne akimirksniui aš nesurūpinau, ką jis galėtų jausti. Aš jam smogiau, kaip savo priešu.

— Priekaišio! Kunigas neina, gerbiamasai, i tokius namus, kur gyvena nesusituokę laisvamaniai. Gal tau idomu — čia yra laisvamanių kapinės. Pirmasis tikras laisvamanius jau yra palaidotas. Taj buvo pastipęs šuo. Kada mirsime — mes būsime antrieji.

Stasys priejo prie manęs ir norėjo pajunti mane už rankų... Aš šurkščiaj atsitraukiau, nors ir buvau kiek apstulbęs.

— Tu mane kaltini, tu supykusį nori mane ižeisti, — kalbėjo Stasys, — bet ne dėl to man skaudu. Man skaudu, kad aš matau atsiveriančią tarp mūsų prarają. Taj staugai, taip, rodos, netikėtai. Ir vis dėlto aš matau, kad tai, kas dabar išsiveržia, tavyje brendo pamažu. Augo, kol tu nebeįsilaikė, nes niekad tu man nepasisekė, kas tau skau-

da. Gal tu vengį manęs, kaip kaltininko, bet iš tikrųjų aplinkuma kėsinojį griauti mūsų laimę, ir kaip tik dviese mums reikėjo spirtis. Jei aš kur kaltas, tu gali mane kaltinti, tik man skaudu, kad tarp mūsų atsistojo ne mūsų priešingumai, o svetimųjų užmačios, kurios mus lyg nelaimės draugus, turėtų kaip tik dar daugiau jungti.

— Nekaltink kity, kada pats sau duobę įsikasei.

— Išsikasiau? Jeigu ir taip — aš išsikasiau nežinodamas. Nemanyk, kad aš neturiu drąsos pažiūrėti teisybei į akis. Argi mes galime tik apgalvestauti? Argi mes nebeturime nei jėgų, nei pasitikėjimo ką nors veikti, atitaisyti ar naujai pradėti? Tik tu pasipasakok. Tu turi pasipasakoti!

Aš tylėjau, bet kada Stasys vėl mane palietė, aš jo nebeatstūmėjau. Po persilaužimo buvo atėjus atoslūgis. Aš nebegalėjau rėkti ir pulsti, bet ne galėjau ir kitaip šnekėti, nebesurasdama atrosos savo jausmams ir mintims.

Stasys kalbino mane, prašė ką nors atsakyti. Aš vis tylėjau. Jis pasisodino mane ant lovos. Aš nesipriešinau. Jis galėjo suprasti, kad jis laimė, kad jis mane algauna. Ir kantriai su švelnia atkaklumu jis skverbėsi į mano vidų, prieš mano valią ir norą. Jis guodė mane, nors aš nesiskundėjau. Po truputį tirpo mano tylus pasipriešinimas, kol, pagaliau, aš prašnekau ir papasakojau Stasiui Kljorkaitienės nugirstas kalbas, istoriją apie laisvamanių kapines, kaip šjandien klebonas mus aplenkė, išskir-

damas iš visų kity, ir ką aš pergyvenau per visą tą laiką. Pasipiktindamas Stasys kalbėjo:

— Matai! Ir kas jiems užkljuvo?!

Jis spėliojo, kas būtų galėjęs paskleisti tas kalbas. Iš njeiko jos negalėjo prasidėti. Matyt, kas nors žinojo, kad mes ne bažnyčioje buvome susituokę.

— Bet iš kur tas fanatiškas noras kita apjuodinti, tartum už ką atkerstyti? Kad ir tas šuo kapinėse. Ir kas jiems kljūva, kad kitas kitaip galvoja ar tiki? Taip negražiai tyčiojotės į kito! Tartum iš tikėjimo jie semtų neapykantos.

Aš njeiko neatsakiau, bet pati sau viena galvoju: „Kas kesinas į švenčiausius daiktus, tas gali būti pikčiausias priešas. Jeigu jis grjauna — galima jo nekėsti.“

— Argi ir dabar tu dar nematai, kiek daug piktas tu tikėjimu žmonėse iskiepijama? Kiek daug pariziejisko apakimo. Religinė praktika tiek užmigdo žmonių sąžinę, kad jie ramiausiai gali į kitą miestą akmeni. Jie susigyvena su forma, užmiršdami esmę, arba visai jos nepasiekdami. Kunigo pasielgimo aš taip pat nepateisinu. Tegul mes nusižen-gėme vienam Bažnyčios tvarkos paragrafui, bet argi čia esmė? Iš kur gi jis galėjo žinoti, kaip mes tikime ir kas mes esame? Kodėl jis nesusvyruavo darydamas sprendimą ir smerkdamas? Kodėl jis ne pabijojo šurkščiai sužeisti žmonių širdžių, jis, tas sielų daktaras? Jis atstūmė ir tai, kas dar nebuvo atsiskyrę.

— Mes patys išsiskyrėme, — beveik tingiai pasakiau aš. — Kodėl tu stebiesi, jei ir kiti mus skiria iš savo tarpo?

— Taj tu dar nepasipiktinai? Tu galėtum vėl eiti į bažnyčią, kurioje tu nematai praščiausio žmoniškumo?

— Galėčiau. Man tik būtų neapsakomai sunku. Aš eičiau, kaip nusidėjėlė.

Stasys nekantriai truktelėjo pečią.

— Man trūksta žodžių. Tu pasiduodi tada, kada reikia su kilti. Argi žmogų, laisvą žmogų, gali sukaustyti ir pavergti kokie nors paragrafai? Argi kiti žmonės turi tvarkyti ta vo gyvenimą? Juk tu jautiesi kalta vien todėl, kad mįnita tavo kaltina.

— Be reikalo tu mane itikinėji, — atsakiau. — Pirmą pakęisk gyvenimą. Jis čia sa vo kelį, jis yra visumos valia ir aš norėčiau prie jo pritapti. Aš nuoširdžiai galijuos, kad mes ne bažnyčioje susituokėme. Ir aš niekad sau nedovanosiu, kad aš taip lengvabūdiš kaj tavęs paklausiau.

Patylėjęs Stasys paklausė:

— O jeigu aš būčiau su tuo nesutikęs?

— Aš turėjau tavęs atsisaityti, — atsakiau neabejodama. — Kiek atsimenu, tu ir pats esi man kalbėjęs, kaip graži atrodė išrusij meilė. Būtu likęs bent brangus prisiminimas, o dabar — dabar aš galiu tik gailėtis.

Stasys njeiko man neatsakė. Praėjo nemažai laiko. Aš pasikėlėjau ir nuėjau parengti vakarienės. Pašaukiau Stasi prie stalo. Jis valgė tylėdamas, o aš negalėjau njeiko pajmti burną. Po vakarienės Stasys me susitajkę ar vildamiesi, jog užsuko radiją. Lajkas ėjo ne-

jaukiai. Kada po muzikos pasigirdavo kalba, Stasys ieškodavo kitos stoties. Lyg skėsdami mes griebėmės už muzikos, bet širdyje vistiek buvo nyku.

Atsigulėme mes vėlai. Stasys susirado mano ranką, įl-gai ją spaudė, tartum ieškodamas mano artumo, kol, pagaliau pratarė:

— Tiekė man, Stefa, aš nje kad nebūčiau pareikalavęs iš tavęs tokios aukos, jei aš būčiau žinojęs, kaip sunkiai tu turėsi tai pergyventi. Aš tariausį tave itikins visam amžiui ir nenujačiau, kad kada nors galėtum ateiti toks nepermaldausimas gajlesys.

Šiltesnis jausmas užlėjo mano širdį. Savo žodžiais Stasys, rodos, sugrąžino praeitį, kada mes dar buvome laisvi pasijrinti, ir buvo lengva, tartum pabudus besidžiaugiant, kad taj buvo tik sapnas. Aš maščiau ir kalbėjau tartum pat sau:

— Gal mes neįautėme bažnytinų apeigų grožio, gal mes netikėjome, kad jos yra daugiau, negu paprastas dviejų žmonių susitarimas... Bet kodėl mes išsiskyrėme iš tūkstančių? Mes nuo daug ko atsiskakėme ir njeiko mainais už tai negavome.

Lyg guosdamas, lyg atsiprašindamas Stasys bučiavo mane. Mes buvome nelaimės draugai. Kažkur čia pat jautėsi ašaros, tikrai nebuvo apmaudo ir pykčio. Pagaliau nuovargis mus įveikė, ir mes užmigome.

Rytojaus dieną aš vėl aščiau pajutau tikrovę, kuriai ne aš negalėjau njeiko pajmti svarbu buvo, kad mes užmigo burną. Po vakarienės Stasys me susitajkę ar vildamiesi, jog mes patys savo gyvenime esa-

KULTŪRINĖ KRONIKA

DIDELIS PIANISTO KUPRIAVIČIAUS PASISEKIMAS

Argentinijos intelektualų mo-
terų komitetas puošnijoje Bue-
nos Aires „Aleazar Palace Ho-
tel“ saleje birželio 1 d. suruo-
šė koncertą, kurio programą
įspildė lietuvių pianistas And-
rius Kuprevičius.

Koncertas turėjo didelį pasi-
sekimą. Salė buvo pilna žmo-
nių ir koncertantas turėjo
daug bisuotį.

Buenos Aires spauda pla-
čiai koncertą aprašė ir pianis-
tą aukštai įvertino.

ATIDARO OPEROS KLASĖ

Lietuvos operos solistė A.
Džiūtė - Trečiojo, Čikago-
je atidaro Operos klasę. Bus
dėstoma: dainavimas, gimna-
stika, plastika ir teoriniai da-
lykai.

Tremtinys Vincas Mi-
šulis baigė Hamburgo univer-
sitetą ir apgynė disertaciją
apie mažųjų tautų teises — tei-
sų daktaro titulą gauti.

Tremtinys advokatas A.
Repšys Hajdelbergo universi-
tetui įteikė disertaciją apie tei-
sinę Lietuvos padėtį antrojo
Pasaulinio Karo metu.

Buvęs Šiaulių teatro ar-
tistas Valentinas, nuvykęs
Argentinon, steigia dramos te-
atro studiją.

Vilniaus Dramos teatro
artistai — rašytojas ir režisje-
rus Antanas Skėma ir Kazys
Gandrinas keliai į Čikago, ka-
me bandys įsijungti į Ameri-
kos Lietuvių Dramos teatrą.
Jų persikėlimu rūpinasi J. Bie-
kajtis.

JAV artistų organizaci-
ja reikalauja šokėjams senat-
vės pensijų, šokėjui sulaukus
40 metų amžiaus, nes tokio am-
žiaus susilaukęs, šokėjas tam-
pa jau nedarbingas.

Buenos Aires šv. Cecili-
jos choras įdainavo keturias
dainas: Sasnauskio „Kur bėga
šešupė“, Pocius „Palankė,
palankė“, M. Petrausko „Mo-
tus, motus“ ir Vanagajčio
„Kur Nemunėlis“.

Tautosakininkas dr. J.
Balys, gavęs iš Blomingtono
universiteto paramos, išvyko
rinkyti lietuviškos tautosakos—
iš senų senųjų lietuvių.

Čikagos parodoje Ameri-
kos Lietuvių Taryba, rugpjū-
čio 27 d. ruošia koncertą, ku-
rijame dalyvaus choras, šokėjai
ir kiti menininkai.

me viskas. Aš vėl mačiau, kad
mes gyvename visuomenėje ir
koks skaudus buvo su ja susi-
dūrimas.

Stasys su ado mane tebesė
dinčią toje pačioje vietoje.
Jis pastebėjo nuotrauką ir ma-
no apverttas akis.

— Tu vėrkį? — klausė jis.

— Kodėl tu verkį?

Aš bandžiau nusisypsoti.

— Man galia, kad ne mes
esame. Tik pažūrėk: argi ne
gražu, kad jaunoji taip apsi-
rengusi? Mes tokios nuotrau-
kos neturime.

— Kodėlgi tu taip nebuvai
apsirengusi?

— Tu nenorėjai susituokti
bažnyčioje. Tu nesupratai ma-
nės.

— Tu vis apgailestauji?

Todėl tu ir verki?

— Man buvo kažko nepa-
prastai gaila,—pasisakiau aš.
— Vargšė! Jei galėčiau,
aš tikrai dėl tavęs viską atitai-
syčiau.

Čia aš pasiryžau. Aš pasisa-
kia, kad ne vien praeitis man
skauda. Ne viskas ir tai, kad
mes išsiskyrėme iš kito žmo-
nių. Mane visą laiką slėgia
jausmas, kad aš blogai pasiel-
giau. Aš papasakojau Stasijui
apie klebono atsilankymą. Baž-
nyčia neparipazįstanti civilinės
santuokos. Aš jaučiausi nusi-
dėjęs, negalintis grįžti prie sa-
vo tikėjimo. Apie sakramen-
tų netekimą ir siūlymą išsi-
skirti aš samoningai nutylė-
jau, nenorėdama tuo Stasio su-
erzinti.

— Ir vis kas nors išikiša!
— Pasipiktinęs sušuko Sta-
sys.—Jeigu tu ko gailiesi,—
aš norėčiau, kad nors kartą tu
laisvai, patį iš savęs apgaile-
stautum. Kodėl net nusijengi-

ATOMAS ČIKAGOS PARODOJE

Čikagoje vyksta paroda. Be
kitų rodomųjų dalykų, paro-
doje yra atomo paviljonas, ku-
riame rodoma, kas galima pa-
rodyti, ir aiškina apie ato-
mą ir atominę energiją. Ten
pat veikia ir vienas atomine
energija varomas motoras.

— Solistė B. Žaganavičiūtė,
kurios tėvai Montevideo
turį batų fabriką, dabar lanko
si Čikagoje pas savo gimines.
Ji, dainavusi katalikų kongre-
se Toronte, dabar dainuos
„Margučio“ religinėje valan-
dėje.

— Čiurlionio ansamblis
koncertuos Philadelphijoje
rugsėjo 30 d. ir New Yorke
spalio 1 d.

— Los Angeles sekmadien-
inę mokyklą pabaigė 25 mo-
kiniai ir ta proga davė meninę
programą. Mokyklą veda p.
Razutienė.

— Dr. A. Šerkšnas pakvies
tas Anhurst College, Conn.,
dėstyti psichologijos. Ligšiol
jis redagavo „Ameriką“.

Kviečiame visus užsisakyti A. Vilainio knygą „ŽMOGUS, KURIS AMŽINAI KELIAVO“

Knyga mūsų tautos istorijo-
je suvaidino lemiamą vaidme-
nį. Ji pažadino tautinę sa-
monę, subrendino laisvės ir ne-
priklusomybės ilgesį. Laik-
raštis ir knyga įamžino kny-
nešius, savanorių žygius ir vai-
nikavo mūsų tautos laimėjim-
us. Aįšku, knyga ir laikra-
stis bus mums ir ateityje tiltu
į Lietuvos Laisvę ir Nepri-
klusomybę.

Tad tu gražių šiekįmų ir pa-
vyzdžių drąsinam, esame pra-
dėję leisti knygą iš kelionių
po Lietuvą: „Žmogus, kuris
amžinai keliavo“.

Ju turinį rašoma
apie Rietavą, Piungę, Gondin-
gą, Kretinę, Palangą, Šven-
tosios uostą, Salantus, Lenki-
mus, Papilę, Žemaičių Kalvi-
riją, Medingėnus, Varnius,
Platėius, Kražius, Kelmę, Ty-
tuvėnus, Šiluvą ir tt.
si straipsniai iliustruoti nuot-
raukomis ir paveiksiais.

Kiekvieno sąsiuvinio kaina
0,50 dol. Visų 7 sąsiuvinių
kaina 3,50 dol.

Adresuokite: A. Vilainis -
Šidlauskas, 5300 W. 23 Pl. Ci-
cero 50, USA.

mą ar nuodėmę tu tikrai tada
jauti, kai Bažnyčia tau pasa-
ko?

— Tikėjimas ir Bažnyčia
man yra neperskirjami. Jie ap-
sprendžia mano sielos gyven-
imą ir judina mano sąžinę. To-
dėl aš niekad nenusiraminsiu,
jeigu girdėsiu priekaištą ar
kaltinimą.

Stasys njeiko man nebeatsa-
kė, lyg supratęs, kad mes vi-
nas kito neįtikinsime, kad mes
kitaip jaučiame ir galvojame.
Tylėjau ir aš, nors man atro-
dė, kad aš būsiu pakankamai
aiškiai pasisakijusi ir kad ne-
lemtas rūpestis vėl kybos tarp
mūsų neįsirištas.

Naktį aš girdėjau, kaip Sta-
sys ilgai negalėjo užmigti. Ir
štai jis atsiliepė:

— Klausyk, Stefa. Man taip
sunku matyti tave nelaimin-
gą. Jei tu manai, jeigu tau at-
rodo, kad mes galime ką nors
atitaisyti, kad tau bus leng-
viau — aš sutinku su viskuo.
Mes galime susituokti bažny-
čioje.

— Aš tikrai tikiu, kad taip
bus, — atsakiau aš tyliai, kaip
tylus buvo džiaugsmas, užlie-
jęs mane visą. — Tada nebus
jokio šešėlio, kuris drumstų
mūsų laimę.

Žodžių buvo permaža. Aš
glaudžiausi prie Stasio ir bu-
čiavau jį, išlėdama kartu
džiaugsmą ir dėkingumą. Iš
pradžios jis atrodė man šaltas,
gal susimąstęs, nors aš nega-
lėjau tamsoje išsijūrėti į jo
veidą, tik po truputį jis atslie-
pė ir mano glamonėjimus, ir ta-
da mūsų susijungimas buvo
nuoširdus ir džiaugsmingas,
lyg koks laimės sutarties pa-
tvirtinimas.
(Bus daugiau).

DAILININKO RATO PASISEKIMAS AUSTRALIOJE.

Dailininkas Vaclovas Ra-
tas - Ratajskis Australijoje,
Perth mįste, suruošė 40-tą sa-
vo dailės, grafikos, darbų pa-
rodą, kurį atidare JAV kon-
sulatų ir kurioje tuojuo buvo
parduota 15 darbų. Kitiems
jis gavo užsakymų. Australi-
jos spaudai jį įvertino kaip pa-
saulinio masto grafiką.

VERIKAIČIO OKTETO SUKAKTUVES

Jau dveji metai kai Toron-
te ir apylinkėse plačiai veikia
muzikų Verikaičio vedamas
oktetas. Jis yra davęs daugelį
koncertų Toronte, Hamiltone,
Tillsonburge ir kitose vietose.
Oktetas savo repertuare turi
apie 40 dalykų įvairių dainų
ir giesmių.

Oktete dabar dalyxauja: p.
Misjūnas, p. Skrebūnas, p. Ra-
cvičius, p. Janavičius, p.
Zubrickas, p. Norkus, p. Če-
kelis, p. Brazys su vadovu p.
Verikaičiu prysakyje.

Sekmės ir ilgiausių metų ok-
tetas.

ANTANO MELNIKO PARODA ROMOJE

Šį pavasarį Romos dailės
akademiją pabaigė jaunas ta-
pytojas Antanas Melnikas, ku-
rio darbai jau ne vienoje pa-
rodoje buvo rodomi drauge su
italų dailininkų darbais. Bet
dabar Chjurazj meno galeri-
ja suruošė vien tik jį jo meno
darbų parodą, kurį labai tei-
giamai įvertino Romos meno
žinovai bei spauda.

— Clevelande apsigyveno
ir daug dirba skulptorius, mo-
kėsis Vilniaus Dailės Akade-
mijoje ir baigęs Meno akade-
miją Freiburge V. Raulinai-
tis.

— Danijos karališkas ba-
letas šįmet atvėntė 200 me-
tų sukaktuves. Tam tikslui bu-
vo suruoštas baletų festivalis,
trukęs 14 dienų ir parodęs 20
pastatymų.

— Lietuvius J. Karpavičius-
Karpjus Brooklynne įsteigė
ploštelį gaminiui studijai.

— Architektas Vytautas
Trečjokas jau visi metai kai
dirba savo specialybės darbu
Ottawoje.

— Lietuvių rašytojų klū-
bas įsteigtas Čikagoje liepos 1
diena. Iniciatorių tarpe buvo
B. Babrauskas.

PASAULIO LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA

Biržlio 17 — 19 dienomis
Munchene įvyko Vokietijoje
gyvenančių lietuvių studentų
suažjavimas, kuris sudarė
Lietuvių Studentų Sąjungą
Vokietijoje. Priimti sąjungos
istatai ir išrinkta valdyba: V.
Natkevičius, Z. Smilgevičius,
J. Norkaitis, A. Razma ir D.
Sova.

Ši organizacija nutarė dary-
ti žygių sukurti Pasaulio Lie-
tuvių Studentų Sąjungą.

„MARGUTIS“ STATO „JONINES“

Lietuvos Filharmonijos
Ljudies ansamblio režisierius
art. Gasparas Veljčka, persikė-
lęs iš Argentinos į JAV, Čika-
gą, stato Inčjūros sjužetu vai-
dinimą „Jonines“, kurias
„Margutis“ nori parodyti Či-
kagiečiams liepos 23 d. Muzi-
kinę dalį veda muz. Al. Kučiū-
nas. Šokius ruošia Izolda Ra-
ljenė. Lietuvos baletu artis-
tė I. Eidrigėvičiūtė - Sprin-
dženė man vaidinimui ruošia
vaikų šokius.

TRYŠ JAUNI SKULPTORIAI

Freiburge Tajkomosios dai-
lės institutą baigė trys jauni
skulptoriai: Antanas Moncys,
Ramojus Mozoliuskas ir Juo-
zas Pivoriūnas. Pirmasis iš-
vyko į Paryžių gilinti studijų,
o du paskutiniai — į JAV.

SUSTOJO EJĖS „LIETUVIS“

„Lietuvis“, kilęs iš susijun-
gimo „Minties“ su „Mūsų Ke-
liu“, užbaigė savo darbo die-
nas 1950. VII. 23 d. 25(70)
numeriu, kuriame buv. redak-
torius V. Meškauskas iđėjo at-
sisveikinimo žodį ir priminė
sunkius tremties spaudos ke-
lius, ypač jam, nes dėl spau-
dos jam tekę būti pašauktam į
teismą, kuris, beje, neįvykęs,
nes šalis negalėjusios susitar-
ti dėl teismo pirminko.

Deja, net tremtyje spauda
nelaisva nuo teismų...

— Lietuvos valstybinio ba-
leto artistas Simas Velbasas Či-
kagoje įsteigė baletų studiją,
kuria lanko nemažai mokinių.

— Dailininkas V. K. Jony-
nas dalyvauja tarptautinėje me-
no parodoje Venecijoje, Itali-
joje.

Tel. HE 4114

S. MAŽULAITIS

LIETUVIS SIUVEJAS

Priimu vyrų ir moterų drabužių užsakymus iš
savos ir klientų medžiagos. Vėliausios Europos
ir Kanados mados. Kaina prieinama.
692 Monk. Blvd. Ville Emard, Montreal, Trambvajus 36.

ATEITIS BE ROPESČŲ.

SEIMA APROPINTA.

Geriausią progą apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydy-
mosi išlaidų jeigu laiku apsiūrausi,

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia
nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai
mažamečiams vaikams.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai pa-
skirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816.
P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenan-
tiesiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

2450 ST. CATHERINE E. — — — MONTREAL

Viena minutė kelio nuo Lietuvių Klubo

MIKE GROCERY

SAV. MIKAS REINETAS TEL. CH. 0989
Alus. Didžiausias įvairių prekių pasirinkimas. Geriau-
sia vieta siuntiniams paruošti siuntimui į Europą. Vie-
toje supakavimas ir pašto patarnavimas be atski-
ro atlyginimo.

LAROSE & LEFEBVRE

Nejudomas turtas.

Lietuviai atstovai A. ŽARNAUSKAS (A. J. Zarnon).
Sąžiningai patarnaujame 1 etuviams, perkant bei par-
duodant narius ir visų rūšių biznius.
Duodame išsimokėjimui su 1 ir 2 mortgage.
2057 St. James St. W., Montreal. Tel. WI 0227
(Dieną ir naktį)

UŽUOJAUTA ATSKIRTIEMS GELEZINE UŽDANGA.

Dešimt metų, kai Vilnių,
Rygoj ir Taline mįndžiojama
visa, kas prieš okupantų iš-
laužiant sukurta. Dešimt me-
tų, kai tenai iškraipomos ir
jaukiamos laisvės ir kultūros
savokos. Iš brangių knygų iš-
plėšiami šimtai puslapių, juos
pakeičiant pavergtiesiems sve-
timo turinio puslapiams. Tau-
toj isigijusieji vardą rašyto-
jai, sėdami „kūrybines jėgas
iš revolverio vamzdžio“, rašo:
„Šeimų giminingų tautų
su Stalino brangių vardu
žygiuosim, kur Lenino kviečia
Aukštai vėliava suplasnojus—
Kur sielą žavėdamas šviečia
Skajstus komunizmo rytojus!“
(Iš V. Mykol.-Putino kanta-
tos).

Skulptoriai vertėjami vieną
po kito gretomis rikjuoti dikt-
atorių paminklus. Tautinis
apdrangas, siūpniūmų atspa-
ros ir pavergtųjų apgaulei, de-
monstruojamas prieš foto ob-
jektą. Išvogtuose muziejuose
ir meno galerijose okupu-
tas valosi batų purvą.

Į skundą prieš šį prievartau-
jamą kurne-kur, laisvam pa-
sauli jautresnės dvasinės struk-
tūros pilietis mus guodžian-
čiai patatpšnodavo per petį.
Rodės, kad platesnio dėmsio
okupacija ir prievarta never-
ti.

Pagaliau, kaip išdava tarp
totalizmo ir demokratijos šėl-
tančių grumtynių, pasiekusio
aukščiausio laipsnio, amerikie-
čių publicisto Melvin J. Lasky
iniciatyva, birželio 26 — 30
dienomis Brlyne, šjame drama-
tiškame pasaulinės politikos
susikirtimo taške, pasaulinio
masto kultūros darbininkai

Kultūrinės laisvės kongrese pa-
dėjo bendrus ateities darbų pa-
matus. Poetai ir mokslininkai,
filosofai ir menininkai,
bažnytiniai, socialiniai ir huma-
nitariniai organizacijų atsto-
vai, liberalai ir socialistai, iš
Europos ir Naujojo Pasaulio,
— visi, kaip vienas, priejo iš-
vadų, kad šiandien negana ten-
kintis kavinės nuomonų pa-
sikeitimui: — reikia visais ima-
nimais būdais skelbti ofenzy-
vą prieš bolševiko vardu pasi-
vadiniusus iki šiol sukurtos
kultūros naikintojus, klasinius
pamišimo laipsnio valdžiotroš-
kas ir pasaulinius imperjalis-
tus.

Kongreso dalyviai atskiru
manifestu kreipėsi į už gelči-
nės uždangos gyvenančius ra-
šytojus, menininkus ir moksli-

ninkus, pabrėždami, kad Stali-
no pavergtųjų tautų laisvę ir
laisvojo pasaulio laisvės išsau-
gojimas nedalomai susiję. Pa-
reiškė neribotą pavergties so-
lįdarumą, kongreso dalyviai at-
metė kaltinimą, jog jie esą nu-
siteikę prieš kenčiančius Stali-
no vergijos.

Bet baigiant tenka atsidus-
ti: ne jau buvo neįmanoma
kongreso dalyvių sarašuose ša-
lia Latvijos (ją atstovavo šve-
dijoj gyvenantis pirmojo pre-
zidento sūnus Mjntautas Čaks-
tė) prirašyti dar septynias raj-
des — LIETUVA? A.
Berlynas.

NAUJI RASTAI

Balys Rukša, ŽEMES RAN-
KOSE. Poezija. Iliustravo
dail. J. Bakis. 1950 m. Toron-
to, Canada. Kaina 1 doleris.
Galima gauti „Nepriklausomo-
sios Lietuvos“ spaudos skyriu-
je: 3A — 4th Ave, Ville Lasal-
le, Montreal, P. Q., Canada.

A. Vilainis. CIA MOSŲ ZE-
MĖ. Antrak sąsiuvinis iš se-
rijos „Žmogus, kuris amžinai
keliavo“. Raportai iš keli-
nių Lietuvoje. Išleido knygų
leidykla „Nemunas“. 1950 m.
Cicero, USA. Kaina 50 centų.
Graziai išleistas ir gausiai
ilustruotas leidinys.

„TREMIS“ 1 nr. Vienin-
telis lietuvių tremtinių savai-
raštis vakarų Vokietijoje. Re-
daguoja Simas Miglinas. Ka-
na Kanadoje vienam mėnesiui
50 centų. Adresas: Simas Mig-
linas. (13b) Memmingen, Post-
fach 2, US Zone, Germany.

„Tremtis“ išėjo užsidarius
„Lietuvijui“, kurio redaktorjai
išvyko į JAV.

Lietuvių šalpos draugijos
BIULETENIS Nr. 4 1950 m.
Birželio mėn. Išleina Paryžiu-
je.

Darbo Lietuvių sąjungos
Prancūzijoje leidinys „DAR-
BO RANKOS“, Nr. 2 ir Nr. 3.
Paryžius. 1950 m. Leidžiamas
rotatorium. Adreso neturi.

Lithuanian American Infor-
mation Center. QUESTIONS
LITHUANIENNES. DOCU-
MENTATION ET MATE-
RIAUX. Fascicule Nr. 33. Ad-
resas: 233 Broadway, New
York, 7, N. Y. USA.

Lithuanian BULLETIN. 1
— 6 nr., sausio - birželio mėn-
sio (adresas. 233 Broadway,
New York 7, N. Y., USA). Tu-
rinyje — Genocidas Lietuvoje,
įdomūs jo dokumentai ir tt.

TR. 8112

Lankydamiš Ville Lasalle ar vykdam į lietuvių pikni-
ką atsilankykite

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ
7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.
Iš čia vykstama į lietuvių pikniką!

**VICTORIA
CLEANERS
& DYERS Co.**

EXPERT CLEANING & DYEING
SERVICE FOR CLOTHES AND
HOUSE FURNISHINGS OF
ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS
CLEANED
CITY-WIDE PICK-UP
AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD TR. 1135
MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Mes valome ir dažome
įvairius, kaip vyriškus,
taip moteriškus drabu-
žius. Taip pat išvalome
apsiaustus nuo lietaus
uždėdami jiems „Drex“,
kad neperleisėtų vandens
ir duotų gražesnę iš-
vaizdą.

Taipgi valome visoklau-
sios rūšies karpetus ir
fotelius (Chesterfields),
gardinus lengvus ir
sunkius. Sutašome rū-
bus (ištrimus), įsiuva-
me sagas ir pan. Kiek-
vieną orderį paimame iš
namų ir pristatome į na-
mus.

Už mūsų atliktą darbą
garantuojame.

Dėl informacijų prašome
telefonuoti TRemore 1135
(galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:
J. Kriaučiūnas
J. Matulaitis
A. Majauskas

SOVIETINIAI OKUPANTAI...

(Atkelta iš 2-ro pusl.) Ir... kad jis noris su manimi negu paprastai būdavo. Ir su pažindino su ten buvusių dar vienu asmeniu, man nepažįstamu, pirmą kartą matomą. Pašalė sėstis sofono už staliuko, o jį abudu sėdo iš abiejų mano šonų. Pašnekesys nei šioks, nei taks. Pozdniakovas mane užkalbino.

— Sakykite, Jūs su pažangiais?

— Jūs, rodos, galėjote matyti, kokios buvo „Lietuvos žinios“, — aš atsakiau. Aš esu liudininkas...

— Bet Jūs matote, kas dabar dedasi?...

— Taip. Bet kasgi tai daro ir kiek jų? — aš jam atsakiau.

Pozdniakovas supratus, apie ką eina kalba, paraudo kaip keptas vėžys ir baidisai sumišo. Matyt, jis nelaukė tokio atsakymo.

— Bet paaukškite... Ši ban ga pereis per visą Lietuvą. Jūs pamatysite... — Ir jis ramomis ore parodė, kaip ta banga eis per visą Lietuvą. (Jis sakė teisybę).

Trumpas ir baidisai nesmagus pasikalbėjimas mūsų tuo ir užsibaigė. Ir man neaišku buvo, ko gi šitie „draugai“ iš manęs norėjo? Bet reikalas paaiškėjo rytojaus dieną.

Vos atėjus man į redakciją, vėl paskambino

Pozdniakovas ir vėl prašė užieiti į SSRS atstovybę.

Užėjau. Mane įvedė į miegamąjį, neapklotą, sujauktą, kurjame radau tą patį vakarykštį nepažįstamąjį. Vėliau sužinojau, kad tai buvo Kauno NK VD komisaras Petrovas. Jis paprašė mane sėstis į minkštą fotelį, prie žemo staliuko, pats atsėdė, į kitą tokią fotelį ir pradėjo man aiškinti įvykių raidą ir perspektyvas...

Darydamas visokius vingius, jis man priminė, kad aš turis plačias pažintis, kad Lietuvos gyvenime galis daryti įtakos, kad jis girdėjęs apie gerą mano reputaciją ir tt...

Man buvo aišku, ką tai reiškia. Todėl aš atsakiau, kad aš nei plačių pažinčių turju, nei plačiau bendrauju. Kas arčiau mane pažįsta, — aš jam sakiau, — tas žino, kad aš vedu daugiau kabinetinį gyvenimą, nei kavinį neįankau. Man visai svetimas yra mješčioniskasis gyvenimas...

— Nesakyk Tamsta, — jis vis tvirtino savąją: — Aš pakankamai informuotas apie Tamstą ir galiu pasakyti, kad Tamsta tikrai kratais. O juk Tamstai nieko nereikės nei rašyti, nei su kuo nors kiti susitikinėti, — jis jau visai aiškiai pradėjo kalbėti. — Tamsa tikrai kartą per mėnesį su manimi pasimatys. Išgersime konjako, kavos... Ir tamsta liksi vyriausiu „Lietuvos žinių“ redaktorium — laikraštis ir toliau eis, Tamsta gausi gerą atlyginimą...

— Labai ačiū, — atsakiau, — bet tokiam darbu aš netinku, ir aš jo negaliu imtis.

Petrovas mane prikalbinojo dvj valandas. Į kiekvieną mano atsisakymo argumentą, jis rado kontrargumentų ir mane įtikinėjo ir itikinėjo, kad reikia jog aš palaikyčiau su juo „pažintis“... Garantavo, kad niekas daugiau apie tai nieko nesužinos ir aš laisvas būsiu nuo bet kokio įtarimo...

Kai po dviejų valandų jo itikinėjimo, aš vis dėlto atsisakiau, jis, mane išleisdamas, dar kartą pasakė:

— Aš jums patariu vis dėlto gerai apsigalvoti ir apsisvarstyti. Jūs šįandien ir per nakt dar gerai pagalvokite. Aš jums ryt iš ryto paskambinsiu...

Bet... jis man neskambino. Jis suprato, kad prikalbėti manęs nepavyks. Ir padarė sprendimą.

1940 m. liepos mėn. 10 d. prieš piet atėjo į „Lietuvos žinių“ redakciją nauji žmonės.

Jiems ir perdaviau „L. Ž.“ redakciją — be aktų, be sąrašų. Ir ar kas daro aktus, kaj ką grobia? Komunistų partija tokiu būdu pagrobė visą „Varpo“ bendrovės turtą ir visą jos spaudą.

Tokiu būdu, bet dar paprašiau, komunistų partija pagrobė visą kitą Lietuvos spaudą, visas jos įmones ir įstaigas.

Rytojaus dieną, liepos 11 d., anksti rytą aš atsigulėjau į Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ligoninę, kurioje prof. dr. V. Kanauka (dabar JAV) man padarė dvj operacijas. Išgulėjau visą mėnesį. O tuo tarpu įvykiai riedėjo toliau — kas kartą vis tragiškiau ir skaudžiau.

Liepos 11 dieną prasidėjo pirmieji masiniai lietuvių suėmimai.

Tai buvo daroma prieš rinkimus į „liaudies seimą“, nakį iš liepos 11 ir 12 dieną, pagal Snječkaus — Guzevičiaus planą, kurjame buvo pasakyta „likviduoti priešvalstybinių partijų vadovaujančią sąstatą“. O priešvalstybinėmis partijomis buvo paskelbtos visos Lietuvos partijos, išskyrus... vieją komunistų partiją. Buvo suimti tūkstantiniai žmonų, kurjais užkimišti visi Lietuvos kalėjimai, — todėl jų dalis pradėta vežti Maskvon ir į kitus SSRS kalėjimus.

Suimtųjų tarpe minėtini: adv. Zigmas Toljušis, kalintas ligi karo su Vokietija ir dabar kalinamas; dr. L. Bistras, kuris buvo išvežtas į SSRS ir dabar retkarčiais atvežamas į Lietuvą, parodomas publikai ir vėl išvežamas į SSRS glumą; kun. J. Vajlokaitis, su kuriuo manipuliuojama tokju pat būdu, kaip su dr. Bistru; agr. A. Valuckas — dabar JA V, prof. M. Mackevičius — dabar JAV. „XX Amž.“ red. dr. I. Skrupskelis — nukankintas Varkutoje, „Trimto“ red. J. Kalnėnas — dabar Sibijame rengiasi daryti žygius re su šeima; b. tejs. mjn. prof. Antanas Tamošaitis, prof. Iz-

dorius Tamošaitis, abu Tamošaičiai Sibijre, dr. Česevičius — tautininkų vicepirmininkas, dabar grąžintas į Lietuvą ir verčiamas palenkti tautininkus komunistų valiai; kun. Mi ronas, b. Klaipėdos kr. gubernatorius dr. Navakas ir daugybė kitų. Daugumas jų atsidūrė Rusijos gilumoje, kas nebuvu likviduotas vietoje.

Ligoninėje gulėdamas, aš kasdien gaudavau žinių apie naujus ir naujus suėmimus. Kadangi Kauno gatvėse niekas manęs negalėjo matyti, tai ir apie mane pasklido gandai, kad ir aš esąs suimtas. Gandai plito plačiausiai. Ir drauge plito žmonėse nerimas — dėl asmeninio likimo ir Lietuvos ateities.

Liepos 12 d. iš Kariuomenės vado pareigų atleistas gen. Vitkauskas, o jo vieton paskirtas iš Rusijos atgabentas surusėjęs lietuvis Feliksas Baltušis — žemaitis. Liepos 13 d. jis prisistatė kariuomenės vadams, bet nesugebėjo pasakyti jiems lietuviško žodžio, todėl jo kalbą perskaitė štabo virš. gen. Pundzevičius. Šio nutautusio kario garbei reikėjo pasakyti, kad jis greit atsigaavo — ir kalbą atgavo ir lietuvišką dvasią, už tai vėl buvo ištremtas iš Lietuvos...

Bet akimirklai žvilgtelkį, ką gi apie Lietuvą manė užsieniai?

Spėjimas dėl Pabaltijo ateities.

Liepos 11 d. Schulenburgas Weizsackeriui — iš Maskvos į Berlyną:

Panaudota diplomatinė veikla, kurią Sovietų Sąjunga parodė keliomis paskutinėmis savaitėmis, suprantama, pasidare svarbiausia diskusijų tema čionykščio diplomatinio korpuso narių tarpe. Kai kurie dalykai dar nėra visiškai patikslinti, pavyzdžiui, klausimas, kodėl Sovietų Sąjunga lygiai šuo metu daro žygius arba spėdžiai, kaip rengiasi daryti žygius prieš visą eilę kraštų. Dauguma mano kolegų yra nuomo-

PADĖKOS

Aš noriu širdingai padėkoti už surengtą netikėtą ir gražią „Shower Party“ rengėjoms, M. Barsdienienei, P. Matusevičiutei, H. Salalytei ir mano sesutei Giron, taip pat visoms prisidėjusioms.

Tariu nuoširdžiai ačiū visoms už labai gražias ir vertingas dovanas.

Aldona Jakšys.

Didžiai gerbiame pp. Se mežiams, padėjusiems tiek rūpesčio ir parodžiusiems teisingą globą mūsų vestuvių metu, tarjame dideli ačiū. Taip pat pp. Dulkiams ir pp. Adomavičiams, padėjusiems vestuvių metu ir svečiams už nuoširdumą ir gausias dovanas didelis ačiū.

Ada ir Vladas Vismantai.

Ponams F. ir P. Gurkljams, gyv. R. R. 4 Tillsonburg, išrūpinusiems mums visas atvykti Kanadon, tarjame širdingiau sija lietuvišką ačiū.

Balys ir Adelė Arūnai.

IŠNUOMOJAMAS dvigubas kambarys 1 ar 2 asmenims

482 Rjelle Ave. Verdun.

Tel. YO 8954.

nės, kad Sovietai, kurie visuomet yra labai gerai informuoti, žino arba mažų mažiausia spėja, kad karo pabaiga yra labai artima.

Visiškas politinis dėmesys Maskvoje dabar yra nukreiptas į įvykius Pabaltijo valstybėse ir į tai, kas gali įvykti šio tykioose su Turkija ir Iranu (Persija).

Daugumas žmonių mano, kad tos trys Pabaltijo valstybės bus paverstos visiškai priklausomos nuo Maskvos, tai yra bus inkorporuotos į Sovietų Sąjungą. Trijų Pabaltijo valstybių atstovybės Maskvoje laukia, kad jos bus visiškai panaikintos ir pranyks labai greitai laiku. Bendrai manoma, kad Sovietų vyriausybė pareikalaus atšaukti visas užsienių pasiuntinybes Kaune, redakcija ir skaitytojai.

NAUJI KANADIEČIAI

1950. VII. 14 d. išplaukė laivas „General Hersey“ su 8 lietuviais į Kanadą:

1. Petrauskė Janna
2. Petrauskas Romas
3. Hirsaitė Alma
4. Šaltimiras Vladas
5. Stungurys Stasys
6. Stungurienė Ona
7. Stungurys Alfonsas
8. Stungurys Česlovas
9. Anjuolauskas Julijus

Kun. K. V. Šarka.

Lajvu „Samarja“, išplaukė iš Prancūzijos uosto Havro, liepos 7 d., Kanadon liepos 15 d. atplaukė šie lietuviai:

Iš Šveicarijos: Jurkus Domas, Jurkuvienė Barbora, Jurkus Algirdas, Jurkus Rymantas;

Iš Belgijos: Joneljs — šeimos galva,

Joneljsnė, Jonelytė, Jonelhs jaunr.

Iš Anglijos: vienas viengūgis.

Vsi naujai atvykusieji, kurių vardai bei pavardės dar ne žinomos, maloniai prašomi tai pranešti, kad žinotume, kokie lietuviai į Kanadą atvyko.

NAUJAI ATVYKUSIUS Kanadon Tautiečius „Nepriklausoma Lietuva“ sveikina ir praneša, kad jie nuo pirmos atvykimo dienos gauna laikraštį. Prenumerata atsiliepinama, kai gaunamas darbas ir užsidirbama.

Rygoje ir Taline. Susijaudinimas lietuvių, latvių ir estų tarpe čionai yra nepaprastai didelis. Tačiau įvykių dar teks palaukti.

(Bus daugiau)

TAUTIEČIAI, rašykime iš kiekvienos Kanados vietovės apie lietuvių gyvenimą, sąlygas, darbus, atyginimus, rūkai panaikintos ir pranyks labai greitai laiku. Bendrai manoma, kad Sovietų vyriausybė pareikalaus atšaukti visas užsienių pasiuntinybes Kaune, redakcija ir skaitytojai.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVE

IR DIRBTUVE.

PARDUODAME GATAVUS.PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO

899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.

SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

Auksta kokybe -- zema kaina

Siuntiniai į visus Europos kraštus išskyrus SSRS

per US Parcel Post.

Užsakymuose prašoma rašyti AIŠKIAI siuntėjo ir gavėjo adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

STANDARTINIAI PAKIETAI:

Kaina amerikoniškais doleriais

2 sv. dešros Saliami		5 sv. kiauš. taukų	Nr. 4
2 sv. kiauš. taukų	Nr. 1	2 sv. rūkytų lašinių	
2 sv. maltos pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	\$	1 sv. deg. pup. kavos	\$
2 sv. cukraus	6.10	1/2 sv. arbatos (Lipton)	5.95
1 sv. džiov. vaisių		3 gab. tualet. muilo	
2 sv. rūkytų lašinių		1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	Nr. 5
1 sv. kiauš. taukų	Nr. 2	1/2 sv. kakao	\$
2 sv. maltos pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	\$	1/2 sv. arbatos (Lipton)	5.85
1/2 sv. arbatos (Lipton)		1 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	
1 sv. pien. šokolado (plytelėmis)	5.65	2 sv. cukraus	
2 sv. cukraus		1 sv. džiov. vaisių	
2 sv. malt. pup. kavos (skardinėse po 1 sv.)	Nr. 3	1/2 sv. sūrio	
1 sv. kakao		2 sv. alyvos (Mazola)	
1/2 sv. arbatos (Lipton)	\$	1 sv. kiauš. taukų	Nr. 6
1 sv. džiov. vaisių	5.30	1 sv. rūkytų lašinių	
2 sv. cukraus		1 sv. malt. pup. kavos (skardinėje)	\$
2 sv. kiauš. taukų		1 sv. cukraus	4.45
		1 sv. pien. šokolado	

(plytelėmis)

1/4 sv. arbatos (Lipton)

1 sv. džiov. vaisių

2 sv. rūkytų lašinių

1 sv. kiauš. taukų

1 sv. ryžių

5 sv. kviet. miltų

5 sv. cukraus

1 sv. razinkų

1 sv. deg. pup. kavos

1/2 sv. arbatos (Lipton)

1 sv. džiov. vaisių

3 sv. kiauš. taukų

5 sv. kviet. miltų

5 sv. cukraus

2 sv. deg. pup. kavos

1 sv. razinkų

1 sv. džiovintų vaisių

Pagal atskirą kainoraštį ruošiamie INDIVIDUALIUS maisto paketus.

Teiraukitės dėl siuntų didesniais kiekiais.

KITI SIUNTINIAI

Vaistai penicilinas ir kt. Pinigai į visus Europos kraštus.

1 Vakary Vokietija 100 DM — \$ 22.00.

REIKALAUKITE MŪSŲ KAINORASCIŲ!

HONEST AID, REGD

456 West 63rd Street, Chicago 21, Ill. Telefonas Wentworth 6-4107.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVEJAS

6920 Monk. Blvd. Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

VIRBALL ELECTRIC REG'D

TEL. DO. 3655

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 JEAN TALON, W. MONTREAL

JOE HAVER

Radio Tarnyba

Taisomi visų rūšių aparatai.

TELEFONAS Randolph 4708.

63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ

(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SESIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAZENGUSIEMS MOKINIAMS

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

MONTREAL

MAZOSIOS LIETUVOS BICIULIŲ DRAUGIJOS STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS.

Ljepos mėn. 22 d. (šeštadienį), 8 val. vakaro, Montrealy, Park Ave 5550 (YMCA patalpose) kviečiamas Mažosios Lietuvos Biciulių Draugijos steigiamasis susirinkimas.

Visi priėjaučiantieji šiam kilniam sumanymui malonjai prašomi kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Inicijatoriai.

DEMESIO MONTREALIECIAMS

Ljepos 30 d. Ljetuvų Akademijos Sambūris rengia iškylą į Vandreille — prie ežero 27 mylios nuo Montrelio.

Norintieji dalyvauti užsiregistruoja iš anksto įmokėdami \$ 1,50 kelionės išlaidų iki š. m. Ljepos mėn. 28 d. pav.

Ona Šarkaitė — 5515 13-th Ave Rosemount;

Angeliką Sungailienę — 3582 St. Joseph St., Verdun; Stasi Naginjonį — 5421 Lafond Str., Rosemount;

Justą Kibirskį — 2567 Mantgomery Str.;

Augustiną Kudžmą, 214 — 2 Ave, Ville Lasalle.

Visi prašomi nevēluoti ir užsiregistruoti iki nustatytos datos.

PRAEJĖS SEKMADIENIS

nors vakarykščiai buvo pranešta, kad oras bus gražus — šiltas ir saulėtas, bet daugelį ką apvylė, nes ligi pat popiečių buvo apsniaukę, nešilta ir tar tum kesinamas ljetum. Tas daugelį montrealiečių sulaukė nuo išvykimo į užmiestį, pajisėti atvykime ore ir pasidžiaugti miško, vandens ir tyro oro malonumais.

Nežūrįnt to, gegužinių vieta buvo gausiai perpildyta tautiečių, ypač gi gausu buvo gražaus jaunimo.

Daugelis atsikėlė iš Jungtinių Amerikos Valstijų. Iš Čikagos lankėsi, darydamas platesnį atostoginį pasivažinėjimą, gydytojas ir agronomas p. Sadauskas, o pas villesalietį p. Radzevičių — giminaičiai iš Clevelando — P. Radzevičius ir B. Buknys, nematę savo dėdės jau 20 metų. Iš Bostono atsikėlė Reymondas Gutauskas, kuris čia buvo atvykęs vedybų reikalu (vedė p. L. Katasanovaitę).

Kaikurie tautiečiai gegužiniais metu susitvarkė butų bei kambarių reikalą. Mūsų žinomas miškininkas Petras Adamonis padarė pranešimą apie darbus miškuose, kuriose gamyba šiemet prasideda žymiai anksčiau, negu buvo numatyta.

Bendrai, sekmadienio popietis praėjo geroje nuotaikoje, kuriai giedrojo „didžiausias atjistas“ — keturmetis šeštadieninės ljetuvių mokyklos mokinys Emilis Knystautas, padėkdamas Vaidaičijai „Yra šalis...“

Gegužinės darbams gražiai talkino Elena ir Ona Salalytės.

KLB — LOK POSĖDIS

Kanados Lietuvių Bendruomenės Laikinojo Organizacinio Komiteto posėdis šaukiamas šį penktadienį, Ljepos 21 dieną, 8 valandą vakaro, ir praeis...

REIKALINKGA PARDAVĖJA

Lietuviškame restorane. 7682 Edward St. Ville Lasalle. Tel. TR 8112.

šoma laikytijs punktualumo. Posėdis bus „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcijoje.

PRANEŠIMAS.

Lietuvos istorijos spausdinimas baigtas. Vykdoma ir dalinė ekspedicija. Prancūzai, kad Kanados prenumeratorių šią knygą gaus iš Amerikos Jungtinių Valstijų, kur šiuo metu keliasi „Patric“ leidykla.

„NL“ Spaudos skyrius.

SHOWER PARTIJA. Birželio 29-tą dieną Aidonai Jakštytė buvo suruošta priešvedybinių partiją. Partiją suruošė jos sesutė I. Jakštytė, P. Matusevičiūtė ir H. Salalytė, padedant jos tetai M. Barzdėnienėi. Partija buvo didelė ir graži, atsilankė apie 50 moterų. Būsimoji Jaunoji gavo labai gražių dovanų. Jos vestuvės su naujai atvykusiu lietuviu Jurgiu Gudu, įvyks rugpjūčio 12 d.

GRAZIOS VESTUVĖS

Šeštadienį, Ljepos 15 d. Verduno angli katalikų bažnyčioje, Bannatyne Ave, susituokė Ljucija Katasanovaitė su Raymond Gutausku iš JAV, Bostono Mass. Svotais buvo p. Bakanavičiai ir pamerginys — pajauinijis V. Žiemelytė, A. Počiūtė ir p. Katasanovas, p. Antanajis. Sutuoktuvės buvo iškilmingos, šv. Mišų metu, celebruojant pačiam parapijos klebonui Rev. Lapointe ir giedant op. soi. E. Kardelienę.

Po sutuoktųjų p. Katasanovų bute buvo gražus vestuvinių pokylis, kurio metu gražiai įvertinti jaunavedžiai — jaunasis, kaip JAV karo veteranas, dabar gilinas specialybės mokslus ir jaunoji, kaip „NL“ bendradarbė, pirmoji DLK Vytauto klubo choro organizatorė ir jo dirigentė, labai nuosirdi lietuviškosios bendruomenės dalyvė, ypač daug padėjusi plečiantis „NL“ ir pereinant jai iš rotatorinio į spaustuvėje spausdinamą laikraštį.

Apgajlestauta, kad labai pozityvus Montrealy lietuvių bendruomenės narys apleidžia Montrealy, bet jaunai porai linkėta sukurti gražią šeimą ir gražios ateities.

LANKĖSI IŠ JAV

„N. L.“ redakcijoje praėjusią savaitę lankėsi iš JAV, Bostono, Mass., p. Br. Stravinskienė su sūnumi Vincu ir p. Švedienė, atvežusios Bostono lietuvių linkeijimų Montrealy lietuviams.

SEKANCIO SEKMADIENIO PIKNIKAS

Įvyks, kaip ir praėjus sekmadienį, po pietų. Pradžią, kaip paprastai, apie 2 valandą. Laukama pasidžiaugusių atvykti svečių iš Amerikos.

PADEKA.

Vajvos vy. skautų draugovė ir p. Navikėnienė nuosirdžiai dėkoja už man surengtą priešvestuvinę staigmeną — mergvakarį. Tikėkit, mjelos Vajvos, jūsų seseriškumas ir skautiškas nuosirdumas išspaudė dar skaidriau ir giliau į mus visas jungiančią Vajvos juostą.

Irena Kemežytė.

NUMATOMA TAUTŲ DAINŲ TRANSLIACIJA

Gale Ljepos mėnesio yra ruošama įvairių tautų liaudies dainų translacija per Montrealy radijaus stotį. Tikėjau apie tai — vėliau.

Ljucija Katasanovaitė ir Raymondas Gutauskas

MŪSŲ SPORTAS

VYTIS — OSHAWA CITY 2:1

Prasidėjusio antro rato žaidimuose Ljepos mėn. 12 d. vytičiai susitikio Oshawos atstovus, su kuriais anksčiau buvo sužajsta lygioms. Pirmas kėlinys praėia be rezultatų su didesne lietuvių persvara, kur momentais sublyks gero susidėjimo pastangos. Antro puslajkio pradžioje kanadietis išverčia mūsų šūkių centro puolėją ir priteisiamą baudinį išnaudoja J. Zukas. Tas pats netrukus pasikartoja prie mūsų šūkių vartų ir pasekmė išlyginama. Vytičių puolėjai neįnaudoja visos eilės gerų progų, kol 29 m. kairysis saugas J. Zukas toloku smūgiu atsiekia vedimą. Ši rezultatą, nežūrįnt aiškios mūsų šūkių persvaros, nepavyksta iki baigiamosjo švilpuko pakeisti.

„Vytiš“ komanda žaidė su keliais junjorų atsarginiais, iš kurių Ch. Paukštys gražiai prisiderino kairiame krašte.

„VYTIES“ FUTBOLININKAI UŽBAIGĖ PIRMENYBIŲ RATĄ

„Vytiš“ sėkmingai užbaigė Toronto senjorų I divizijos pirmenybių pirmąjį ratą.

Prieš tai birželio mėn. 5 d. įvykęs susitikimas su Stewarts baigėsi 8:1 (5:1) lietuvių naudai.

Pirmą įvartį laimėjaujas

Pranešimai

LIETUVOS GENERALINIS KONSULATAS

nuo Ljepos 25 dienos veiks kitose patalpose ir jo antrašas nuo tos datos bus sekantis: 11 Grenadier Heights, Toronto. Telefonas: JU — 5633.

LONDONO, ONT., Miesto IR JO APYLINKĖS LIETUVIŲ ŽINIAI.

Dėl pasirodžiusių „Nepriklausomos Liet.“ Nr. 24 žinių iš Londono lietuvių gyvenimo, tam išaiškinti Ljepos

TORONTO

TORONTO LOK-o VEIK LOS BARE.

Ljepos 6 d. įvykęs LOK posėdis inėšė kai kurių pasikeitimų, nes kelios organizacijos atsijuntė naujus atstovus ir, be to, dėl darbo sąlygų pasitraukė ligšiolinis komiteto pirmininkas K. Kalendra.

LOK-o dabartinė sudėtis yra ši:

pirm. J. R. Simonavičius — KLS, I vicepirm. dr. J. Kaškelis — Verslas, II vicepirm. A. Pulkauninkas — KLT, sekret. J. Požera — skautų sga, išdjin. J. Novogrodskis — socialdemokratų,

SLA atstovu yra H. Chvedukas, lietuvių evang. ir ref. draugijos — M. Yčas, LAS — V. Dailys ir kat. kult. draugijos — S. Paketūras.

Komitetas Ljepos mėnesio tarpe yra pasiryžęs praveisti visų apylinkės lietuvių registraciją ir tuo paruošti ketą gimstančią Toronto apylinkės bendruomenę. Surašymo pradžia, nežūrįnt tinkamo išpopuliarinimo, yra silpnoka ir tenka atkreipti mūsų tautiečių dėmesį neužvilktį šios lietuviškos pareigos atlikimą.

Posėdyje dar buvo svarstomas antibolševikinės akcijos klausimas, kurį referavo vienas iš Toronto antikomunistinės lygos iniciatorių ir steigėjų dr. J. Kaškelis. Minėtaj lygai dabar priklauso pabaltiečių, ukrainų ir baltgudžių grupės.

Po įvairių smulkesnių vidaus reikalų nagrinėjimo, nutarta Ljepos mėn. 30 d. suorganizuoti bendruomenišką iškylą — gegužinę, kurios vėta ir programa bus paskelbta toliau.

Toronto lietuvių LOK yra įsikūrus nuosavoj 702 Dundas Str. W. patalpoje, kurioje trupučiai tampa visos bendrosios veiklos centru.

Stekas.

TIKTAI POLITIŠKAI ISTIKIMI BUS PRIIMAMI

„Tėviškes Žiburjams“ ir kitoms katalikiškoms leidiniams leisti Toronte, atsiskyrusios nuo KLCT organizacijos — Kanados Lietuvių Sąjungos žmonės sudarė Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugiją, kuri savo ruožtu dabar organizuoja spaustuvės steigimo fondą. Šis veiks akciniais pagrindais, tačiau narijai bus priimami tik tai įstikimi sroviniai žmonės. Tam tkslų prie fondo yra sudaryta ideologinė priežiūra, apie kurią „Tėv. Žib.“ rašo: „KLK Kultūros Draugijos C. Valdyba turi Spautuv. Fondo idolo ginę priežiūrą.“ (kor).

ATSISAUKIMAS

Mielieji Toronto ir apylinkės tautiečiai!

Nežūrįnt mūsų įsitikinimo skirtingumu — esame vienos lietuvių tautos vaikai! Visų mūsų bendras siekimas — Nepriklausomos Demokratijos Lietuvos atstatymas. Šiam mūsų bendram tikslui atsiekti, pagal VLIKo nurodymus, viso pasaulio visi lietuviškai burijsi ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Šalia to Bendruomenė rūpinasi ir visais kitais lietuvių liečiančiais klausimais. Taigi, kiekvieno lietuvių šventą pareigą aktyviai dalyvauti Bendruomenėje. Artimiausiu laiku Toronte bus sudaryta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Toronto Apylinkė, kurios valdomieji organai bus išrinkti visų lietuvių, prieš tai pravedus jų surašymą. Dabar veikiąs Laikinasis Organizacinis Komitetas Bendruomenę įkurti, kviečia visus Toronto miesto ir apylinkių lietuvius nedelsiant užsirašyti, kad visi lietuviškai būtų įtraukti į rinkimų sąrašus, galėtų balsuoti ir būti renkama į ne laimėjus atvejais vienas kitą galėtume susirasti.

Prašome visus. Bus jauku ir malonu.

P. S. Jei būtų lietus šeštadienį, tada gegužinė įvyks sekmadienį, Ljepos 23 d. po 12 val. po pietų.

Rengėjai.

rodytuose surašymo punktuose.

Tokią kortelę užpildo arba pats noris užsirašyti asmuo, arba surašymą vedantis asmuo, pagal suteikiamas žinias. Šis surašymas bus vykdomas nuo Ljepos 1 iki Ljepos 31 dienos.

Pasibaigus surašymui, kaip galima greičiau bus skelbiami ir vykdomi rinkimai.

Toronto Apylinkės Laikinasis Organizacinis Komitetas nuo širdžiai kviečia visus lietuvius užsirašyti patįems ir paraginti kitus.

Laikinojo Organizacinio Komiteto Prezidiumas.

Surašymui praveisti Laikinasis Organizacinis Komitetas steigia šiuos surašymo punktus:

1. Laikinojo Organizacinio Komiteto patalpa 702 Dundas St. W. (Dundas ir Bathurst g. kampas priešais parką). Tel. EL. 5514. Darbo valandos (teikiamos informacijos — vykdomas surašymas) nuo 7 iki 9 val. vakaro kiekvieną dieną, išskyrant šeštadienius ir sekmadienius.

2. Ljetuviškose valgyklose: Baltic Restaurant (Dr. J. Kaškelio) 870 Dundas W. Pp. Grigajčių valgykla, 750 Dundas St. W.

P. Šmigelskio valgykla, 1002 Dundas St. W.

P. Prekšaičio ir Co. valgykla 1330 Dundas St. W.

3. Ljetuviškose krautuvose: Pp. Jankausko — Demikio, 911 Dundas St. W.

Pp. Germanavičiaus ir Miliušio, 1006 Dundas St. W.

P. Kairio, 899 Dundas W.

P. Grubavičiaus, 856 Dundas St. W.

Pp. Kazlausko ir Tumosos. 1579 Dundas St. W.

Sekamadienįs po pamaldų Ljetuvių Parapijos salėje.

LIETUVIS — SUSISIEKIMO AUKA

Tragiška mirtis aplankė Kanados lietuvi. Paskutinę savaitę Toronto Western ligoninėje mirė Jūzpas Ljutkevičius, 48 metų amžiaus tremtinys. Jis dirbo prie CPR geležinkelio Kenoroje. Į Torontą buvo atvykęs aplankyti pažįstamų. Nakties metu, pereidamas iš vienos Bathurst gatvės pusės į kitą, buvo užgautas lengvos mašinos, vairuojamos vienos kanadietės. Policija buvo nuomonės, kad sužeidimas nėra sunkus. Kad sužeistojo gyvybei nėra mirties pavojaus, galvojo ir ligoninės personalas, kai mūsų tautiečiai buvo atvežtas, nenustojęs samonės. Bet 5 val. ryto Ljutkevičius ligoninėje pasimirė.

Kyla klausimas, ar ligoninės personalas — naktinė pamaina — yra suteikusi sužeistajam mūsų tautiečių skubią ir efektingą medicinišką pagalbą, kokios jis galėjo tikėtis iš viešos gydymo institucijos?

Neįsąjiskinta tebėra ir pati susisiekiama nelaimės priežastis. Ar tik vienas Ljutkevičius buvo kaltas? Policijos teigimu, jis buvęs alkoholio įtakoje.

Jonas Juškaitis.

VIENUOLĖ TEISME UŽ DP SŪNAUS SUMUŠIMĄ.

Sesuo Juljet, kurios pilnas vardas yra Olga Chicoli, teismona rasta kalt už 9 metų berniuko sumušimą ir nubausta 100 dol. pabauda. Be to, teisėjas įsakė, kad vienuolė, kuri įėjimą į mokytojos pareigas Marijos Nekalio Prasišėjimo mokykloje Ancesteryje, Ontarijo vienu metų bėgėję nužgautų fiziniai mokinių. Vienuolė, kuri į teismą atėjo civilinėse rūbuose lydimą advokato, buvo rasta kalta sumušusi P. Kovac sūnų šluotos kotu. Pagal teismą duotas parodymus, tas mažas berniukas buvęs sumuštas, juodai ir mėlynai nuo pečių iki padų.

Teismo sprendimo pasekėje Ontarijo provincijos gėrbūvio ministerija įsakė įstirti mokytojos ir auklėjamą sąlygas vienuolės vedamoje mokykloje, kurią lanko tremtinių vaikai.

Jonas Juškaitis.

Dėmesio šeiminiškėms!

Geriausią paeirinkimą aukščiausios rūšies vėsada šviežio maisto produktų bei rinktinės mėsos ir Jūsų mėgiamos rūšies alaus duoda

Jurgis Mačionis

G.M. Grocery

5292 Bannantyne Ave. (kampas Melrose) Verdun.

Prįjimate užsakymus telefonu HE 0991 ir pristatome į namus.